

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ СРС ТА ВИКОНАННЯ
КОЛІТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТОЛОГІЯ ТА ОСНОВИ СОЦІОЛОГІЇ
З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ РОБОТИ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ 3-4 КУРСІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ: 03 «НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ»**

Одеса – 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ СРС ТА ВИКОНАННЯ
КОЛІТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТОЛОГІЯ ТА ОСНОВИ СОЦІОЛОГІЇ»
З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ РОБОТИ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ 3-4 КУРСІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ: 103 «НАУКИ ПРО ЗЕМЛЮ»**

«Узгоджено»

Завідувач навчально-консультаційного
центру _____ Монюшко М.М.

«Затверджено»

на засіданні кафедри українознавства
та соціальних наук

Протокол № 10 від 13.06.2018 р.

Зав. кафедри _____ Бубнов І.В.

Одеса - 2018

Методичні вказівки щодо організації СРС та виконання контрольної роботи з дисципліни «Політологія та основи соціології» з елементами дистанційної форми роботи для студентів 3-4 курсів заочної форми навчання спеціальності 103 «Науки про Землю»

Кафедра українознавства та соціальних наук Одеського державного екологічного університету. ОДЕКУ, Одеса, 2018. – 70 с.

Укладач: Бубнов І.В. к.іст.н., доцент.

З М І С Т

Вступ.....	4
1. Загальна частина	4
1.1 Мета і завдання курсу	4
1.2 Перелік тем лекційних та практичних модулів дисципліни «Політологія та основи соціології».....	6
1.2.1 Змістовні лекційні модулі.....	6
1.2.2. Змістовні практичні модулі.....	7
1.3 Список рекомендованої літератури та навчально-методичного забезпечення.....	7
1.3.1 Основна література.....	7
1.3.2 Додаткова література.....	8
1.3.3 Інформаційні ресурси.....	9
1.4 Організація самостійної роботи студентів.....	10
1.5. Організація поточного та підсумкового контролю знань студентів з дисципліни «Політологія та основи соціології»	27
2. Повчання щодо виконання міжсесійної контрольної роботи.....	33
2.1 Варіанти теоретичної частини міжсесійної контрольної роботи	36
2.2 Варіанти тестових завдань практичної частини міжсесійної контрольної роботи	47

Вступ

Мета методичних вказівок – допомогти студентам заочної форми навчання у самостійному вивченні та засвоєнні матеріалу навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» та надання завдань і рекомендацій щодо написання міжсесійної контрольної роботи в форматі її дистанційного виконання.

Вивчення «Політологія та основи соціології» базується на засадах знань, отриманих студентами в процесі засвоєння матеріалу інших дисциплін соціально-гуманітарного циклу – «Історії України та історії української культури», «Філософії з основами психології».

1. Загальна частина

1.1. Мета і завдання курсу

Мета вивчення дисципліни – надання студентам комплексу науково-теоретичних знань соціально-гуманітарного спрямування, що відповідають вимогам сучасного моменту, максимальне ознайомлення їх із світовим досвідом розв'язання актуальних соціально-політичних проблем сьогодення.

Предмет і зміст дисципліни: генезис соціально-політичних ідей, закономірності виникнення, функціонування й розвитку суспільства, політичних явищ і процесів, формування і розвиток політичної свідомості та культури, механізми функціонування суспільства, його інститутів і соціальних груп, прогнозування розвитку соціально-політичних процесів.

Практична значимість і завдання дисципліни «Політологія та основи соціології» – сформувані у студентів систему логічно завершених базових знань про суспільство і політику через вивчення таких проблем як:

- історія виникнення і розвитку соціально-політичної думки;
- відносини влади в суспільстві політична;
- діяльність політичних партій, суспільно-політичних рухів та організацій, засобів масової інформації;
- механізми функціонування соціально-політичних систем;
- якісні параметри соціально-політичних процесів тощо.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні надбати:

Знання:

- про об'єкт і методи політичної науки, її понятійно-категоріальний апарат;
- змісту основних світових політологічних шкіл, концепцій і напрямків, а також характерних рис сучасних вчень про політику;
- сутності політичного життя, політичних відносин і процесів, конституційних прав людини і громадянина,

- місця і значення політичної системи і режимів у житті держави і громадянського суспільства;
- про загальні питання теорії соціології (загальнотеоретичну соціологію);
- спеціальні і галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня);
- конкретні соціологічні дослідження : процес, види, методи.

Уміння:

- виділяти теоретичні, духовні та прикладні аспекти соціально-політичного знання;
- розуміти основні механізми підготовки та прийняття рішень у різних сферах суспільно-політичного життя та особистої ролі у цих процесах;
- усвідомити сенс і основні напрямки розвитку світового політичного процесу, геополітичну обстановку, місце і роль України в сучасному світі.
- орієнтуватися в соціальних процесах і оцінювати їх вплив на розвиток українського суспільства;
- використовувати знання про соціальні інститути для аналізу сучасних проблем суспільства;
- глибоко розуміти соціальну дійсність та визначити своє місце в ній, концентрувати особисті зусилля в вирішенні соціальних суперечностей;
- аналізувати соціальну інформацію щодо становлення нової соціальної реальності в Україні, в світі.

Компетенції:

- опанувати навички політичної культури, вміння застосовувати соціально-політичні знання у професійній і громадській діяльності.

Головним критерієм науковості та обґрунтованості визначених у навчальній дисципліні теоретичних знань є їхня відповідність потребам сучасного суспільно-політичного життя та об'єктивній дійсності.

Дисципліна забезпечена навчальною програмою, підручниками, навчальними посібниками і методичними вказівками.

**1.2 Перелік тем лекційних та практичних модулів дисципліни
«Політологія та основи соціології»
1.2.1 Змістовні лекційні модулі**

Змістовні модулі	Розділи програми (назва)	Теми
ЗМ-Л1	Основні етапи розвитку соціально-політичної думки. Теоретичні основи знань про політику, політичні інститути і процеси.	1. Політологія як наука і навчальна дисципліна.
		2. Виникнення та еволюція світової соціально-політичної думки
		3. Політика як соціальне явище
		4. Влада в суспільстві. Політична система суспільства..
		5. Держава в політичній системі. Громадянське суспільство і правова держава
		6. Політичні партії та суспільно-політичні об'єднання в політичній системі суспільства
		7. Політична еліта і політичне лідерство.
		8. Політична свідомість і політична культура
		9. Політика і засоби масової інформації.
		10. Міжнародна політика і система міжнародних відносин
ЗМ-Л2	Теоретичні основи науки про суспільство та соціологічні галузеві теорії.	11. Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві.
		12. Суспільство як соціальна система.
		13. Особистість у системі соціальних відносин і процесів. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.
		14. Соціологія екології. Соціологія праці.
		15. Соціологія конфлікту. Соціологія шлюбу та сім'ї.

1.2.2. Змістовні практичні модулі

Змістовні модулі	Форма занять (назва)	Теми занять
ЗМ-П1	Семінарське заняття № 1	Політологія як наука і навчальна дисципліна.
	Семінарське заняття № 2	Виникнення та еволюція світової соціально-політичної думки
	Семінарське заняття № 3	Політика як соціальне явище. Влада в суспільстві
	Семінарське заняття № 4	Держава в політичній системі суспільства. Громадянське суспільство.
	Семінарське заняття № 5	Політична свідомість і політична культура. Політика і ЗМІ.
ЗМ-П2	Семінарське заняття № 6	Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві. Суспільство як соціальна система.
	Семінарське заняття № 7	Особистість у системі соціальних відносин і процесів. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.
	Семінарське заняття № 8	Соціологія сім'ї та шлюбу. Соціологія конфлікту.

1.3 Список рекомендованої літератури та навчально-методичного забезпечення

1.3.1 Основна література

До ЗМЛ1 та ЗМП1

1. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін.– К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – 520 с.
2. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів України – К.: Каравела, 1999. –168 с.
3. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: Либідь, 2002. - 576 с.
4. Бубнов І.В. Політологія: Конспект лекцій. –Дніпропетровськ:«Економіка», 2006.–106 с.

5. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Політологія» для студентів III курсу денної форми навчання всіх напрямків підготовки. Одеса, ОДЕКУ, 2003 - 35с.
6. Методичні вказівки щодо організації СРС, написання контрольної роботи та підготовки до семінарських занять з дисципліни «Політологія» для студентів III IV курсів заочної форми навчання всіх напрямків підготовки. Укладач. Бубнов І.В. – Одеса, ОДЕКУ, 2012 – 92 с.

До ЗМЛ2 та ЗМП2

1. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України. - К., „Каравела“, 1999 - 248 с.
2. Краснянська Н.Д. Соціологія. Конспект лекцій. – Одеса, ОДЕКУ, 2010 – 92 с.
3. Соціологія: Підручник. 2-е видання, стереотипне. За редакцією В.М.Пічі, - Львів: «Магнолія Плюс», Новий світ - 2000, 2005. - 277с.
4. Соціологія: Підручник / За загальною редакцією проф. В.П.Андрущенка, проф. М.І.Горлача. - Харків - Київ, 1998. - 624с.
5. Черниш Н.Й. Соціологія. Курс лекцій. Конспект. Випуск 3.- Львів: Кальварія, 2003.
6. Методичні вказівки щодо СРС з дисципліни «Політологія (зі змістовним модулем Соціологія)» для студентів 3 курсу денної форми навчання за спеціальністю гідрометеорологія (електронна версія). Укладач: Кушніренко І.Ю. Одеса, ОДЕКУ, 2016 – 80 с.

1.3.2 Додаткова література

1. Бебик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. – К., МАУП, 2000. – 383 с.
2. Гаджиев К.С. Политическая наука. Учебник для высших учебных заведений. - М.: Логос, 2001. - 488 с.
3. История политических и правовых учений: Учебник / Под ред. В. С. Нерсисянца. М.: ИНФРА-М-КОДЕКС, 1995. 736 с.
4. Основы политической науки. В 2-х частях. Учебное пособие. /Под ред. В.П. Пугачева., М.: изд-во МГУ. Ч.І – 1995. – 223 с.
5. Погорілий Д.Є Політологія: кредитно-модульний курс. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури. Фірма «Інкос», 2008. – 432 с.
6. Політологія: Підручник / За заг. ред. І.С.Дзюбка, К.М.Левківського. - К.: Вища школа, 1998. – 415 с.
7. Політологія: Курс лекцій / І.С.Дмитрів (керівник), О.М.Рудакевич, В.А.Кулик та ін. - Тернопіль: Астон, 1998. – 158 с.
8. Політологічний енциклопедичний словник. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Генеза, 1997. - 400с.
9. Аверьянов Л.Я. Социология: что она знает и может. – М.: Социолог,
10. Барвінський А.О. Соціологія. Курс лекцій для студентів вищих навчальних закладів: – К.: Центр навчальної літератури, 2005.

11. Волков Ю.Г., Мостовая И.В. Социология: Учебник для вузов /Под ред. проф. В.И. Добренъкова. – М.: Гардарики, 2002.
12. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: Навч. посібник. – К.: Видавництво Європейського університету, 2002.
13. Кравченко А.И. Социология: Учебное пособие для студентов высших педагогических учебных заведений. – М.: Издательский центр “Академия”, 2002
14. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії: Навч. посібник. – К.: МАУП, 1998.
15. Основы социологии: Хрестоматия /Авт. кол. под рук. В.И. Астаховой. – Харьков: Прапор, 1997.
16. Попова И.М. Социология. Введение в специальность: Учебник.– К.: Тандем, 1997.
17. Система социологического знания: Учебное пособие /Сост. Г.В. Щёкин. – К.: МАУП, 1998.
18. Смелзер Н. Социология: Статьи разных лет. – М.: Феникс, 1994.
19. Сорокин П.А. Общедоступный учебник социологии. – М.: Наука, 1994.
20. Соціологія. Підручник /За ред. В.Т. Городенка. – К.: Академія, 2003.
21. Руденко І.П. Соціологія. Курс лекцій. Навчальний посібник для вузів. – Харків, 1996.
22. Якуба Е.А. Социология: учебное пособие для студентов. – Харьков: Константа, 1996.

1.3.3 Інформаційні ресурси

www.library-odeku.16mb.com

www.ukrsoc.blogspot.com

www.dpt19.odeku.edu.ua

Зазначена навчальна і методична література з «Політологія та основи соціології» є в наявності у бібліотеці університету та в електронному вигляді на кафедрі українознавства та соціальних наук.

1.4 Організація самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів полягає у вивченні зазначених у робочій навчальній програмі дисципліни «Політологія та основи соціології» тем.

До кожної навчальної теми надається перелік основних теоретичних питань, понять та термінів, засвоєння яких має гарантувати успішне засвоєння відповідного навчального матеріалу, а питання для самоперевірки дають орієнтовне уявлення щодо змісту теоретичних питань, які будуть представлені на письмовому іспиті.

Представлені до кожної теми списки рекомендованої літератури можуть бути використані студентами задля виконання теоретичної частини міжсесійної контрольної роботи.

ЗМ-Л1 Основні етапи розвитку соціально-політичної думки. Теоретичні основи знань про політику, політичні інститути і процеси/

При вивченні теми №1 «Політологія як наука і навчальна дисципліна» необхідно розглянути наступні питання: Предмет та структура політології. Задачі, цілі та функції політології. Методи політичної науки. Місце політології у системі суспільствознавства.

Мета теми: визначення предмету політології; знайомство з її історією, парадигмами, методами і категоріями, виявлення місця політології в системі гуманітарних наук, вивчення основних функцій науки про політику.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: політологія, категорії політології, функції політології, порівняльна політологія, політична антропологія, політична демографія, політична філософія, політична соціологія, політична історія, політична психологія, прикладна політологія, парадигми і школи політології, методи політології, предмет політології, основні проблеми дослідження і вивчення політичної науки

Питання для самоконтролю:

1. Політологія в системі суспільних наук. Її взаємодія з іншими науками.
2. Система методів політологічного пізнання.
3. Структура і функції політології.
4. Зростання ролі і значення політології у сучасному житті.
5. Теоретичний та прикладний аспекти сучасної політичної науки.

Література до теми:

1. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. - К., 1999. – С.4-8.
2. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін..– К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – С.17-29.

3. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка - К., 2001. – С.11-26.
4. Політологія. /За заг.ред. І.С.Дзюбка. - К., 2001.–С.4-23.
5. Політологія. Курс лекцій. – Тернопіль: “Астон”, 1998. – С.5-10.
6. Політологія. Типові питання та відповіді з лекційного курсу. Навчальний посібник/ В.М.Піча, К.М.Левківський– К.: «Каравела», Львів: «Новий світ-2000», 2002. – С.9-15.
7. Збірник навчальних схем та таблиць з курсу «Політологія». – Одеса, ОГМІ,1999. – С.4-6.
8. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: «Либідь», 2002. – С.8-32.
9. Бубнов І.В. Політологія: Конспект лекцій. –Дніпропетровськ: «Економіка», 2006. – С. 6-12. 106

При вивченні теми № 2 «**Виникнення та еволюція світової соціально-політичної думки**» необхідно розглянути наступні питання: Міфологічна та філософсько-етична концепції політики у Стародавньому світі: політичні ідеї у країнах стародавнього Сходу (Єгипет, Індія, Вавилон, Китай) та у Античному світі (Стародавня Греція, стародавній Рим). Релігійна концепція політики у період Середньовіччя: політичні ідеї у Європі (А.Августин, Ф. Аквінський) та у державах Сходу (Інб-Хальдун, Інб-Сіна). Новий час: істотна новина в розвитку політичної теорії. Політична думка доби Відродження. Суспільно-політична думка епохи Просвітництва. Політично-правові вчення в Німеччині у 18-19 ст. Основні напрямки розвитку сучасної західної політології.

Мета теми: усвідомлення генезису політичних ідей, основних етапів їхнього розвитку; розгляд політичної думки класичної давнини і середньовіччя, політичних теорій Нового часу; становлення та утвердження політології як науки; інституювання й теоретичні передумови формування сучасної політичної науки; знання основних національних шкіл і проблемних підходів сучасної західної політології.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: античний поліс, тиранія, аристократія, олігархія, охлократія, політія, демократія, природне право, раціоналізм, теорія «суспільного договору», теорія поділу влади, утопічний соціалізм, невідчужувані права особи, конституціоналізм, біхевіоризм, верифікація, детермінізм, поведінкова політологія, психоаналіз, телеологічний підхід, політичний плюралізм, громадська думка, прагматизм, позитивізм.

Питання для самоконтролю:

1. Політична думка часів Античності..
2. Середньовічні релігійно-політичні концепції..
3. Загальна характеристика політичних думки доби Відродження.
4. Політико-правові вчення в Німеччині XVIII-XIX ст.ст.
5. Основні віхи політичної думки першої половини XX ст.

Література до теми:

1. Політологія (матеріали до семінарських занять) Упорядник - Марчук П.П. – Тернопіль, 1998. - С.16-33.
2. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. - К., 1999. – С.14-36.
3. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін..– К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – С.30-54.
4. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка - К., 2001. – С.38-101.
5. Політологія. Курс лекцій. Навч.посібник/ За заг.ред. І.С.Дзюбка – К., 1993. С.24-33.
6. Політологія. /За заг.ред. І.С.Дзюбка , К.М.Левківського - К., 2001. – С.36-55.
7. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: «Либідь», 2002. – С.33-92.
8. Бубнов І.В. Політологія: Конспект лекцій. –Дніпропетровськ: «Економіка», 2006. – С. 16-44.

При вивченні теми № 3 «**Політика як соціальне явище**» слід звернути увагу на розгляд наступних питань: Місце і роль політики у житті суспільства. Взаємодія політики з іншими сферами суспільного життя. Політичні відносини: суттєвість та форми. Суттєвість політичного життя та причини його виникнення. Зміст та тенденції розвитку політичного життя. Особливості політичного життя у сучасній Україні.

Мета теми: усвідомлення сутності політики, її структури і функцій; характеристика основних концепцій політики; визначення основних елементів політики та їх функцій; розкриття змісту основних теорій щодо меж просування політики в життя суспільства; ознайомлення з структурно-функціональними вимірами політичного життя; з'ясування ролі політики у сучасному розвитку українського суспільства.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: політика, витоки політики, рівні функціонування політики, структура політики, функції політики, види політики, теологічне пояснення політики, біологічна теорія політики, інституціональне визначення політики, натуралістичне пояснення політики; психологічна теорія політики, соціально-економічна теорія політики, правові політичні теорії.

Питання для самоконтролю:

1. Основні сучасні концепції політики.
2. Співвідношення цілей та засобів у політиці
3. Політика і право, їх взаємозв'язок.
4. Основні теорії щодо меж втручання політики в суспільне життя

Література до теми:

1. Політологія (матеріали до семінарських занять) Упорядник - Марчук П.П. – Тернопіль, 1998. – С.7-15.
2. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. - К.,1999. – С.9-13.
3. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін.– К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – С.12-16.
4. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка - К., 2001. – С.26-38.
5. Політологія. Курс лекцій. Навч.посібник/ За заг.ред. І.С.Дзюбка – К., 1993. – С.25-49.
6. Політологія. /За заг.ред. І.С.Дзюбка. - К., 2001. – С.24-35.
7. Політологія. Типові питання та відповіді з лекційного курсу. Навчальний посібник/ В.М.Піча, К.М.Левківський– К.: «Каравела», Львів: «Новий світ-2000», 2002. – С.7-9.
8. Збірник навчальних схем та таблиць з курсу «Політологія». – Одеса, ОГМІ,1999. – С.7-9.
9. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: «Либідь», 2002. – С.149-170.
10. Бубнов І.В. Політологія: Конспект лекцій. –Дніпропетровськ: «Економіка», 2006. – С. 66-80.

При вивченні теми № 4 «**Влада в суспільстві. Політична система суспільства**» слід звернути увагу на розгляд наступних питань: Основні концепції політичної влади. Структура та агенти влади. Форми та механізм політичної влади. Проблема легітимності влади в суспільстві. Класифікація влади. Поняття політичної системи та механізм її функціонування. Структура та функції політичної системи. Політичні інститути та їх роль у політичному житті суспільства. Типи політичних систем. Політична система сучасної України.

Мета теми: аналіз змісту, структури і мотиваційних основ політичної влади, механізму її здійснення; характеристика співвідношення ефективності і легітимності політичної влади, виділення основних видів влади, характеристика ознак влади та її головних функцій, аналіз основних наукових підходів до трактування політичної влади, розуміння відмінностей між політичною та державною владою, визначення структури і функцій політичної системи; опис механізму функціонування політичної системи; формулювання критеріїв типологізації політичних систем, усвідомлення основних напрямів реформування політичної системи України

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: кратологія, влада, система влади, політична влада, верховенство влади, всезагальність влади, легальність влади, легітимність влади, рівні легітимності (ідеологічний, структурний, персональний), ресурси влади, панування, типи легітимного панування (традиційне, харизматичне, легальне), авторитет влади, структура влади, функції політичної влади, політичне панування,

моноцентричність влади, політична система, ознаки політичної системи, структура політичної системи, функції політичної системи, артикуляція й агрегування інтересів, політичні відносини, політична соціалізація і рекрутування, процес прийняття рішень, типи політичних систем, політичні принципи та норми, політична стабільність, політичний ризик, Т.Парсонс, Д.Істон, Г.Алмонд

Питання для самоконтролю:

1. Сутність влади: основні концептуальні підходи..
2. Поняття, природа, риси політичної влади.
3. Форма та механізми політичної влади.
4. Проблеми легітимності політичної влади.
5. Особливості прояву теорії розподілу влади в сучасній Україні.
6. Теоретичні моделі політичних систем.
7. Поняття і структура політичної системи.
8. Функції і типологія політичних систем.
9. Витоки і передумови тоталітаризму.
10. Основні критерії, принципи та ознаки демократичної організації суспільства.
11. Основні сучасні концепції демократії.

Література до теми:

1. Політологія (матеріали до семінарських занять) Упорядник - Марчук П.П. – Тернопіль, 1998. - С.53-68, 100-120.
2. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. -К., 1999. – С.51-54, 76-81.
3. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін.– К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – С.82-142.
4. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка - К., 2001. – С.208-240.
5. Політологія. Курс лекцій. Навч.посібник/ За заг.ред. І.С.Дзюбка – К., 1993. С.102-127.
6. Політологія. /За заг.ред. І.С.Дзюбка , К.М.Левківського - К.,2001.–С.226-253.
7. Політологія. Курс лекцій. – Тернопіль: «Астон», 1998. – С.10-19, 31-39.
8. Політологія. Типові питання та відповіді з лекційного курсу. Навчальний посібник/ В.М.Піча, К.М.Левківський– К.: «Каравела», Львів: «Новий світ-2000», 2002. – С.148-159.
9. Збірник навчальних схем та таблиць з курсу «Політологія». – Одеса, ОГМІ,1999. – С.15-19.
10. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: «Либідь», 2002. – С.172-197, 220-238.
11. Бубнов І.В. Політологія: Конспект лекцій. –Дніпропетровськ: «Економіка», 2006. – С. 81-106.

При вивченні теми № 5 «**Держава в політичній системі. Громадянське суспільство і правова держава**» слід розглянути питання: Походження і сутність держави. Функції держави та структура державної влади. Основні типи і форми сучасних держав. Громадянське суспільство і правова держава. Співвідношення соціального та правового принципів державного правління. Майбутнє держави.

Мета теми: ознайомлення з основними трактуваннями держави; знання основних теорій виникнення держави; розгляд форм державного устрою і правління; знайомство зі специфікою діяльності державних інститутів влади при різноманітних формах правління; засвоєння основних положень теорії правової і соціальної держави; характеристика прав людини, змістовний аналіз принципу поділу влади.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: держава, ознаки держави, суверенітет, форма державного устрою, форма правління, федерація, конфедерація, унітарна держава, президент, уряд, парламент, сецесія, монархія, республіка, правова держава, права людини, поділ влади, соціальна держава, патерналізм

Питання для самоконтролю:

1. Еволюція уявлень про роль держави в історії політичної думки.
2. Характеристика основних теорій щодо походження держави.
3. Форми державного правління
4. Форми національно-територіального державного устрою.
5. Правова держава та її основні ознаки.
6. Соціальна держава: сутність, функції, передумови для формування.
7. Майбутність держави, нові тенденції у її розвитку.
8. Поняття громадянського суспільства, його основні ознаки.
9. Умови формування і функціонування громадянського суспільства.
10. Основні відмінності громадянського суспільства від держави

Література до теми:

1. Збірник навчальних схем та таблиць з курсу «Політологія». – Одеса, ОГМІ, 1999. – С.20-21.
2. Збірник методичних вказівок з дисципліни «Політологія»/ Укладачі: Бубнов І.В., Мошкова Л.І. – Одеса, ОГМІ, 2001. – С.17-29.
3. Політологія (матеріали до семінарських занять) Упорядник Марчук П.П. – Тернопіль, 1998. – С.100-121.
4. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій.-К.,1999.–С.44-50,60-69.
5. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін.– К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – С.143-172, 205-221..
6. Політологія. Курс лекцій. Навч.посібник/ За заг.ред. І.С.Дзюбка – К., 1993. С.139-152.

7. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка - К., 2001. – С.123-143, 249-255.
8. Політологія. /За заг.ред. І.С.Дзюбка, К.М.Левківського - К.,2001.–С.265-282.
9. Політологія. Курс лекцій. – Тернопіль: «Астон», 1998. – С.40-48.
10. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: «Либідь», 2002. – С.292-324.

При вивченні теми **№ 6 «Політичні партії та суспільно-політичні об'єднання в політичній системі суспільства»** доцільно розглянути наступні питання: Причини виникнення, суттєвість та роль у суспільстві політичних партій. Сучасні партійні системи та їх різновиди. Суспільні організації та рухи. Їх роль у політичному процесі. Політичні партії сучасної України.

Мета теми: вивчення партій як політичного інституту; з'ясування місця і ролі партій у політичній системі суспільства; типологізація і порівняльний аналіз партійних систем; виявлення специфічних особливостей української партійної системи.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: політична партія, клієнтела, протопартія, партологія, «кадрові» і «масові» партії, «системна» і «позасистемна» опозиція, «закон олігархізації партій», партійна система, однопартійна система, двопартійна система, багатопартійна система, громадська організація, об'єднання громадян, суспільно-політичний рух, лобізм, міжнародні організації, політичний блок, парламентська партія.

Питання для самоконтролю:

1. Роль і функції політичних партій у суспільно-політичному житті.
2. Типологія політичних партій.
3. Сутність і типи партійних систем. Основні фактори їх формування.
4. Проблеми багатопартійності в сучасній Україні.
5. Сутність і структура громадських організацій та рухів.
6. Класифікація громадських об'єднань..
7. Основні суспільно-політичні об'єднання сучасної України.

Література до теми:

1. Збірник навчальних схем та таблиць з курсу «Політологія». – Одеса, ОГМІ,1999. – С.22-26.
2. Збірник методичних вказівок з дисципліни «Політологія»/ Укладачі: Бубнов І.В., Мошкова Л.І. – Одеса, ОГМІ, 2001. – С.31- 62.
3. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. - К.,1999. –С.82-91.
4. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін.– К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – С.279-300.

5. Політологія (матеріали до семінарських занять). Упорядник Марчук П.П. – Тернопіль, 1998. - С.121-139.
6. Політологія. Курс лекцій. Навч.посібник/ За заг.ред. І.С.Дзюбка – К., 1993. С.153-164.
7. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка - К., 2001. – С.269-295.
8. Політологія. /За заг.ред. І.С.Дзюбка , К.М.Левківського - К.,2001.–С.283-301.
9. Політологія. Курс лекцій. – Тернопіль: «Астон», 1998. – С.49-64, 75-87.
10. Політологія. Типові питання та відповіді з лекційного курсу. Навчальний посібник/ В.М.Піча, К.М.Левківський– К.: «Каравела», Львів: «Новий світ-2000», 2002. – С.36-39, 204-214.
11. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: «Либідь», 2002. – С.325-376.

При вивченні теми № 7 «**Політична еліта і політичне лідерство**» доцільно розглянути наступні питання: Політичне лідерство як явище: соціально-психологічний та соціально-політичний аспекти. Концепції політичного лідерства та його типологія. Теорії політичних еліт. Шляхи формування політичної еліти.

Мета теми: знайомство з основними соціальними суб'єктами політичної влади - групами інтересів, правлячими елітами і політичним лідерством, визначення їх місця і ролі в системі владних відношень; вивчення специфіки лобізму, корпоративізму, пояснення системи формування та зміни еліт, опис процесу формування національної еліти України, характеристика основних теорій політичного лідерства, визначення функцій політичних лідерів.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: групи інтересів, лобізм, корпоративізм, еліта, правляча еліта, політична еліта, економічна еліта, адміністративна еліта, відкрита і закрита еліти, контреліта, циркуляція еліти, зміна еліт, істеблшмент, політичне лідерство, лідер, політичний імідж.

Питання для самоконтролю:

1. Людина як суб'єкт політики та основні параметри її діяльності.
2. Політична соціалізація особи: сутність, фактори, механізми.
3. Генезис ідей політичного елітизму.
4. Типологія політичних еліт.
5. Соціальна результативність та рекрутування еліти.
6. Проблеми формування політичної еліти сучасної України.
7. Політичне лідерство та його обґрунтування в політології.
8. Теорії політичного лідерства.
9. Класифікація політичного лідерства.
10. Роль та функції політичних лідерів.
11. Принципи висування політичних лідерів в демократичному суспільстві.

Література до теми:

1. Збірник навчальних схем та таблиць з курсу «Політологія». – Одеса, ОГМІ, 1999. – С.31-32.
2. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. – К., 1999. – С.98-108.
3. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін.– К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – С.222-278.
4. Політологія. Курс лекцій. Навч.посібник/ За заг.ред. І.С.Дзюбка – К., 1993. С.74-85.
5. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка - К., 2001. – С.296-307.
6. Політологія. /За заг.ред. І.С.Дзюбка, К.М.Левківського - К., 2001.– С.211-226.
7. Політологія. Типові питання та відповіді з лекційного курсу. Навчальний посібник/ В.М.Піча, К.М.Левківський– К.: «Каравела», Львів: «Новий світ-2000», 2002. – С.166-178.
8. Політологія. Курс лекцій. – Тернопіль: «Астон», 1998. – С.65-74.
9. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: «Либідь», 2002. – С.430-476.

При вивченні теми № 8 «**Політична свідомість і політична культура**» доцільно розглянути наступні питання: Сутність, зміст та рівні політичної свідомості. Масова суспільна свідомість та ідеологія, їх зв'язок та особливості. Місце та роль політичної культури у політичному житті сучасного українського суспільства.

Мета теми: знайомство з феноменом політичної культури, вивчення її структури й основних компонентів; визначення ролі політичної культури в політичній системі; аналіз основних типів політичної культури; характеристика політичної соціалізації, її механізмів, моделей, етапів.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: політична культура, типи політичної культури (патріархальна, підданістьська, активістська), політичний стереотип, політичний міф, політичний символ, громадянська культура, субкультура, політична соціалізація, соціалізант, агент соціалізації, агентури соціалізації, ресоціалізація, моделі соціалізації, агрегація інтересів, артикуляція інтересів, відповідальність політична, громадська думка, культура участі, культура фрагментарна політична, менталітет, маніпулювання, політична зрілість, політична орієнтація, політична свідомість.

Питання для самоконтролю:

1. Політична свідомість: поняття, структура, функції.
2. Сутність та функції громадської думки.
3. Політична свідомість та поведінка в структурі політичної культури.
4. Сутність та функції політичної культури.
5. Типи політичної культури.

6. Порівняльний аналіз західної і східної політичної культури.
7. Політична культура в сучасній Україні: традиції та інновації.

Література до теми:

1. Збірник навчальних схем та таблиць з курсу «Політологія». – Одеса, ОГМІ, 1999. – С.28-30.
2. Політологія (матеріали до семінарських занять). Упорядник Марчук П.П. – Тернопіль, 1998. – С.140-157.
3. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. – К., 1999. – С.105-113.
4. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка. – К., 2001. – С.308-318.
5. Політологія. / За заг.ред. І.С.Дзюбка, К.М.Левківського - К., 2001. – С.310-319, 343-353.
6. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін.. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – С.337-358.
7. Політологія. Курс лекцій. Навч. посібник / За заг.ред. І.С.Дзюбка – К., 1993. С.165-178, 203-215.
8. Політологія. Курс лекцій. – Тернопіль: «Астон», 1998. – С.98-107.
9. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: «Либідь», 2002. – С.477-494.

При вивченні теми № 9 «**Політика і засоби масової інформації**» доцільно розглянути наступні питання: Поняття і функції засобів масової інформації. Основні канали і особливості політичного впливу засобів масової інформації. Політичне маніпулювання та шляхи його обмеження.

Мета теми: розкрити основні риси засобів масової інформації, розкрити взаємозв'язок ЗМІ та політики, визначити основні функції ЗМІ, пояснити суть політичного маніпулювання, окреслити його межі, охарактеризувати специфіку функціонування різних форм суспільної організації ЗМІ.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: засоби масової інформації, політичне маніпулювання, паблік-рїлейшнз, політична комунікація, телебачення, преса, функції засобів масової інформації, інформаційні агенти, медіалогія, громадська думка, інформаційний простір, цензура, інформаційна політика.

Питання для самоконтролю:

1. Засоби масової інформації: поняття та відмінні риси.
2. Функції засобів масової інформації.
3. Засоби масової інформації як «четверта влада».
4. Основні канали та особливості політичного впливу ЗМІ.
5. Політичне маніпулювання та шляхи його обмеження.
6. Роль і місце засобів масової інформації у формуванні громадської думки.
7. Інформаційне суспільство і проблеми його розбудови в Україні.

8. Форми суспільної організації сучасних ЗМІ: порівняльний аналіз.
9. Суперечності сучасного розвитку ЗМІ в Україні.

Література до теми:

1. Збірник навчальних схем та таблиць з курсу «Політологія». – Одеса, ОГМІ, 1999.– С.27-28.
2. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. – К., 1999.– С.125-129.
3. Піча В.М., Хома М.Н. Політологія. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К.: «Каравела», Львів: «Новий світ-2000», 2002. – С.254-263..
4. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка - К., 2001. – С.374-390.
5. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін.– К.: Концерн «Видавничій Дім «Ін Юре», 2005. – С.444-448.
6. Політологія. Типові питання та відповіді з лекційного курсу. Навчальний посібник/ В.М.Піча, К.М.Левківський.- К.: Каравела, Львів, Новий світ, 2002. – С.236-240.

При вивченні теми № 10 «**Міжнародна політика і система міжнародних відносин**» доцільно розглянути наступні питання: Основні етапи еволюції міжнародних відносин. Міжнародна політика ХХ ст. Система сучасних міжнародних відносин. Глобальні проблеми сучасності. Зовнішня політика держави. Основні принципи зовнішньої політики України. Геополітичні акценти зовнішньої політики України.

Мета теми: розкрити процес формування та розвитку політичної думки з проблем міжнародних відносин, охарактеризувати види міжнародних відносин, їх рівні, виділити принципи, цілі та функції міжнародного політичного процесу, визначити місце та роль України на міжнародній арені, розкрити зміст основних глобальних проблем людства.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: міжнародні відносини, міжнародні організації, «холодна війна», міжнародний правопорядок, суб'єкти міжнародних відносин, міжнародна політика, зовнішня політика, стратегічне партнерство, суверенітет, міжнародна безпека, євроінтеграційний курс, глобальна політична проблема, Римський клуб, тероризм, демографічна депресія, продовольча проблема, сировинна проблема форми міжнародної політики.

Питання для самоконтролю:

1. Формування і розвиток політичної думки з проблем міжнародних відносин.
2. Міжнародні відносини і зовнішньополітична роль держави.
3. Сутність та зміст зовнішньої політики національної держави.
4. Міжнародна політика: сутність, цілі, функції.

5. Нові тенденції в розвитку світового політичного процесу.
6. Україна у світовому співтоваристві.
7. Політичні аспекти глобальних проблем сучасності.
8. Класифікація глобальних політичних проблем сучасності.

Література до теми:

1. Збірник навчальних схем та таблиць з курсу «Політологія». – Одеса, ОГМІ, 1999. – С.33-34.
2. Політологія (матеріали до семінарських занять). Упорядник Марчук П.П. – Тернопіль, 1998. – С.158-180.
3. Політологія: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл / М.І. Панов (керівник авт.кол.), Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін.– К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. – С.475-514.
4. Піча В.М., Хома Н.М. Політологія. Конспект лекцій. – К., 1999.– С.142-148.
5. Піча В.М., Хома М.Н. Політологія. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К.: «Каравела», Львів: «Новий світ-2000», 2002. – С.287-309.
6. Політологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів /За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка – К., 2001. – С.416-454.
7. Політологія. Типові питання та відповіді з лекційного курсу. Навчальний посібник/ В.М.Піча, К.М.Левківський. – К.: «Каравела», Львів: «Новий світ-2000», 2002. – С.215-225. .
8. Політологія. /За заг.ред. І.С.Дзюбка , К.М.Левківського - К.,2001.–С.354-382.
9. Політологія. Курс лекцій. Навч.посібник/ За заг.ред. І.С.Дзюбка – К., 1993. С.242-251.
- 10.Політологія. Курс лекцій. – Тернопіль: «Астон», 1998. – С.115-120.

ЗМ-Л2 Теоретичні основи науки про суспільство та соціологічні галузеві теорії.

/

При вивченні теми № 11 «Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві» доцільно розглянути наступні питання: Предмет та структура соціології. Категорії та закони соціології. Задачі, цілі та функції соціології. Методи соціології. Місце соціології у системі гуманітарних наук.

Мета теми: вивчення предмету соціології; знайомство з її історією, парадигмами, методами і категоріями, виявлення місця соціології в системі гуманітарних наук, вивчення основних функцій соціології.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: соціологія, об'єкт та предмет соціології, структура соціологічного знання, категорії соціології, соціальне, соціальний закон, функції соціології, методи соціології, основні проблеми дослідження і вивчення соціології.

Питання для самоконтролю:

1. Яке місце займає соціологія в системі сучасних наук ?
2. Чим відрізняється соціологія від інших наук про суспільство?
3. Що ви розумієте під терміном «соціальне»?
4. Якими основними категоріями оперує соціологія?
5. Що ви розумієте під методом і прийомами соціології?
6. Якою є структура соціологічного знання?
7. Чим відрізняється теоретична соціологія від емпіричної соціології?
8. У чому суть основних функцій соціології?
9. Чому зростає значення соціології в наш час?

Література до теми:

1. Жоль К.К. Соціологія: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2005. – С.12-46.
2. Практикум з соціології. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти/ За ред. В.М. Пічі.- Львів: «Новий світ – 2000», «Магнолія плюс», 2004. – С.6-33
3. Соціологія: Підручник/ За ред. В.М. Пічі.- Львів: «Магнолія плюс», «Новий світ»,2005. – С.6-23, 244-275
4. Соціологія: Підручник./ За ред. проф. В.П. Андрущенко, проф. М.І. Горлага. – Харків – Київ, 1998. – С.9-27, 597-616.
5. Соціологія. Навчальний посібник. Упорядник Марчук П.П. – Тернопіль, 1998. – С.2-32, 96-113.
6. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Навчальний словник-довідник/ За заг. ред. В.М. Пічі. – К.: «Каравела», Львів: «Новий світ - 2000», - 480с.
7. Краснянська Н.Д. Соціологія. Конспект лекцій. – Одеса, ОДЕКУ, 2010 – С.9-16.

При вивченні теми № 12 «**Суспільство як соціальна система**» доцільно розглянути наступні питання: Сутність, типи, тенденції розвитку суспільства. Соціальна структура суспільства і його основні елементи. Характерні особливості сучасного українського суспільства.

Мета теми: усвідомлення сутності поняття «суспільство», його основні ознаки. Характеристика історичних типів суспільства, закономірності розвитку та функціонування суспільства; розкриття змісту основних елементів соціальної структури суспільства; охарактеризувати особливості сучасного українського суспільства.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: суспільство, соціальні зміни, соціальний розвиток, модернізація; соціальна структура; соціальна дія, соціальна взаємодія, соціальні відносини; соціальний інститут, соціальна організація, соціальна спільнота, верства, соціальна група.

Питання для самоконтролю:

1. Чим суспільство відрізняються від хаотичного скупчення людей та інших соціальних явищ?
2. Визначити основні історичні типи суспільства.
3. В чому полягає різниця між доіндустріальним, індустріальним та постіндустріальним суспільством?
4. Чим різняться між собою еволюційні та революційні форми соціальних змін? Які їх причини та наслідки?
5. Визначити основні закономірності у розвитку суспільства.
6. Що слід розуміти під терміном «модернізація суспільства»?
7. Які соціальні зміни відбуваються в сучасній Україні? Розкрийте їх тенденції, рушійні сили, перспективи.

Література до теми:

1. Піча В.М., Хома Н.М. Соціологія. Підручник. - Львів: «Новий світ – 2000», 2005. С.62-95.
2. Практикум з соціології. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти/ За ред. В.М.Пічі.- Львів: «Новий світ – 2000», «Магнолія плюс», 2004.- С.69-98.
3. Соціологія: Підручник./ За заг. ред. проф. В.П. Андрущенко, проф. М.І. Горлача. - Харків – Київ, 1998. – С.178-247.
4. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Навчальний словник - довідник/ За заг. ред. В.М. Пічі.- К.: «Каравела», Львів «Новий світ - 2000», 2002.
5. Соціологія. Навчальний посібник. Упорядник Марчук Г.Г.- Тернопіль, 1998. – С. 220-226.
6. Краснянська Н.Д. Соціологія. Конспект лекцій. – Одеса, ОДЕКУ, 2010 – С.18-28.

При вивченні теми № 13 **«Особистість у системі соціальних відносин і процесів. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність»** доцільно розглянути наступні питання: Поняття особистості. Особливості соціологічного аналізу особистості. Соціальна структура особистості. Рольова та статусна концепції особистості. Соціальні регулятори діяльності та проблеми девіантної поведінки. Сутність соціальної стратифікації: поняття та види. Соціальна мобільність. Соціальна стратифікація та мобільність сучасного українського суспільства: головні проблеми та шляхи їх подолання

Мета теми: розкрити роль особистості в системі соціальних відносин: процесів; соціальної структури особистості, ознайомлення з процесом соціалізації, рольової та статусної концепцій особистості, розглянути соціальні регулятори діяльності та проблеми девіантної поведінки, розкрити сутність теорії соціальної стратифікації та охарактеризувати її історичні типи; проаналізувати сутність процесу соціальної мобільності і які основні тенденції соціальної диференціації українського суспільства.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних питань та термінів: людина, індивід, особистість; структура особистості; соціалізація, первинна соціалізація, вторинна соціалізація, політична соціалізація, агенти соціалізації, соціальна адаптація, ресоціалізація, десоціалізація; соціальний статус, соціальна роль, соціальні норми, санкції, девіація, соціальна стратифікація, соціальний клас, вищий клас, середній клас, нижчий клас, маргінали, соціальна мобільність, вертикальна мобільність, горизонтальна мобільність

Питання для самоконтролю:

1. У чому виявляються особливості соціологічного вивчення людини?
2. Як співвідноситься індивідуальне і соціальне в людині?
3. Визначити основні шляхи соціалізації особистості.
4. Що таке соціальна адаптація та інтеріоризація як складові процесу соціалізації?
5. Як взаємозв'язані соціальний статус і соціальні ролі особистості?
6. Визначити причини рольового конфлікту особистості?
7. Охарактеризувати основні елементи соціальної структури особистості?
8. Роль ціннісних орієнтацій у діяльності особистості.
9. З яких класів, верств, груп складається суспільство?
10. Що означає категорія «соціальна структура суспільства»?
11. Якими є критерії диференціації населення?
12. Якою є соціальна структура сучасного українського суспільства?
13. Що впливає на трансформацію соціальної структури суспільства?
14. Визначити основні критерії соціальної стратифікації?
15. Чим відрізняється горизонтальна соціальна мобільність від вертикальної соціальної мобільності?
16. Визначити причини соціальної нерівності?

Література до теми:

1. Соціологія: Підручник./ За ред. В.М. Пічі. – Львів: «Магнолія Плюс», «Новий світ – 2000», 2005. – С.95-125.
2. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти/ За ред. В.М. Пічі.- Львів: «Новий світ – 2000», «Магнолія плюс», 2004. – С.92-131.
3. Соціологія: Підручник./ За заг. ред. проф. В.П. Андрущенко, проф. М.І. Горлача. – Харків – Київ, 1998. – С.247-257, 271-294.
4. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Навчальний словник – довідник / За заг. ред. В.М. Пічі/ - К.: «Каравела», Львів «Новий світ - 2000», 2002 – С.7, 8,54, 126, 131,188, 260, 261 ,269, 283, 314, 341, 422.
6. Шаповал М. Загальна соціологія. – К.: Український центр духовної культури. – 1996. – С. 253-263.
7. Краснянська Н.Д. Соціологія. Конспект лекцій. – Одеса, ОДЕКУ, 2010 – С.29-60.

При вивченні теми № 14 «Соціологія екології. Соціологія праці» доцільно розглянути наступні питання: Предмет і об'єкт соціології екології. Розвиток соціально-екологічних поглядів. Формування соціології екології як галузі знання. Основні категорії соціології екології. Екологічна криза як складова глобальних проблем сучасності. Особливості соціально-екологічних процесів у сучасній Україні. Соціологія праці, як спеціальна соціологічна теорія. Головні категорії та поняття соціології праці. Формування соціологічних ідей про працю. Значення соціології праці у вирішенні соціально-економічних проблем сучасного українського суспільства.

Мета теми: розглянути предмет і об'єкт соціології екології; проаналізувати розвиток соціально-екологічних поглядів; формування екології як галузі знання; визначити основні категорії соціології екології; виявити сутність закономірностей взаємодії суспільства і природи, досягнення збалансованості розвитку і функціонування соціальних спільнот, соціальних структур та інститутів в умовах впливу на їх життєдіяльність антропогенних екологічних чинників; охарактеризувати особливості прояву глобальних екологічних проблем на території України та шляхи їх подання, вивчення предмету соціології праці, головних категорій та понять соціології праці; розкрити формування соціологічних ідей про працю; показати значення соціології праці у вирішенні соціально-економічних проблем сучасного українського суспільства.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: соціологія екології, соціально-екологічна система, екологічна свідомість, екологічна поведінка, екологічна освіта, екологічна культура, екологічна політика, глобальні проблеми, екологічна криза, соціологія праці, зміст праці, дисципліна праці, культура праці, мотивація праці, організація праці, ставлення до праці, стиль керівництва, стимулювання праці, умови праці, характер праці.

Питання для самоконтролю:

1. Визначити сутність поняття «екологічна свідомість».
2. Охарактеризувати основні принципи екологічної поведінки
3. Визначити основні завдання екологічної освіти
4. Що є об'єктом соціології праці?
5. У чому полягають особливості розвитку вітчизняної соціології праці?
6. У чому полягає специфіка соціально-трудова відносин?
7. Охарактеризувати сутність соціально-трудова процесів?
8. Які соціальні інститути мають найважливіше значення у сфері праці?
9. У чому відмінність соціологічного підходу до вивчення праці від підходів інших наук?
10. Чим пояснюється зростання ролі соціології праці в умовах переходу до ринкової економіки?

Література до теми:

1. Соціологія: Підручник/ За заг. ред. проф. В.П. Андрущенко, проф. М.І. Горлача. Харків Київ, 1998. – С.371-391, 401-417.
2. Соціологія: підручник для студентів в вищих навчальних закладів/ За ред. В.Г. Городянка.- К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – С.393-411.
3. Соціологія: термін, поняття, персоналії. Навчальний словник-довідник/ За заг. ред. В.М. Пічі.-К.: «Каравела», Львів «Новий світ - 2000», 2002.- 480с.
4. Соціологія: Підручник/ За ред. В.М. Пічі – Львів: «Магнолія плюс», «Новий світ – 2000», 2005. – С.137-148.
5. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти/ За редакцією В.М. Пічі.- Львів: «Новий світ -2000», «Магнолія плюс», 2004. – С.281-302.
6. Краснянська Н.Д. Соціологія. Конспект лекцій. – Одеса, ОДЕКУ, 2010 – С.52-75.

При вивченні теми № 15 «Соціологія конфлікту. Соціологія шлюбу та сім'ї» доцільно розглянути наступні питання: Природа та походження соціальних конфліктів. Проблема конфлікту в соціальній теорії (М. Вебер, Е. Дюркгейм, Р.Дарендоф та ін.) Причини виникнення конфліктів і стадії розгортання конфліктів. Типологія та форми протікання конфліктів. Попередження та розв'язання конфліктів. Інститути сім'ї в історії людства: зміни та перспектива. Поняття шлюбу, його типологія. Поняття сім'ї, її види, функції. Вивчення проблеми сім'ї на сучасному етапі розвитку українського суспільства.

Мета теми: розглянути зміст конфлікту як соціального явища: проаналізувати сутність, види і засоби вирішення соціальних конфліктів і криз; розглянути основні сучасні підходи та технології врегулювання конфліктів; головні етапи управління конфліктами; соціальні конфлікти в сучасній Україні – причини виникнення і спроби розв'язання, дати визначення науковій дисципліні «соціологія сім'ї» її об'єкта і предмета; охарактеризувати етапи життєвого циклу сім'ї; її типи, структуру, форми шлюбу, загальні принципи регулювання сімейних відносин; розкрити зміст основних соціальних функцій сім'ї в суспільстві; розглянути сучасний етап розвитку української сім'ї та пояснити сутність демографічної політики уряду України стосовно розвитку сім'ї.

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: конфлікт, соціологія конфлікту, суб'єкти конфлікту, предмет конфлікту, об'єкт конфлікту, конфліктна ситуація, конфліктна взаємодія, наслідки конфлікту, причини конфлікту, методи розв'язання конфліктів, стратегія виходу з конфлікту, профілактика конфліктів, методи запобігання конфліктам, правила безконфліктної поведінки, управління конфліктами, сім'я, шлюб, соціологія сім'ї, форми сім'ї та шлюбу, моногамія та полігамія, груповий шлюб, тип сім'ї, нуклеарна сім'я, розширена сім'я, життєвий цикл сім'ї, сім'я як соціальний інститут, сім'я як мала соціальна група, сімейна політика.

Питання для самоконтролю:

1. Визначити основні види конфліктів.
2. Які функції конфлікту виконують у суспільстві?
3. Що вивчає соціологія конфлікту?
4. Охарактеризувати класичні теорії конфлікту.
5. Які структурні елементи виділяють у конфлікті?
6. Визначити динамічні показники конфлікту.
7. Назвіть головні причини виникнення соціальних конфліктів.
8. Яких принципів мають дотримуватися у своїй поведінці конфліктуючі сторони?
9. Які соціальні конфлікти домінують в Україні?
10. Як визначаються в соціології поняття «сім'я» і «шлюб»?
11. Охарактеризувати основні типи сім'ї.
12. Які є етапи життєвого циклу сім'ї?
13. В чому полягає основний зміст суспільних та індивідуальних функцій сім'ї залежно від сфери сімейної діяльності?
14. Що слід розуміти під демографічною політикою та демографічними процесами?

Література до теми:

1. Соціологія: Підручник/ За ред. В.М. Пічі – Львів: «Магнолія Плюс», «Новий світ – 2000», 2005. – С. 206-221, 224-243.
2. Практикум з соціології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти/ За заг. ред. В.М. Пічі.-Львів: «Новий світ – 2000», «Магнолія Плюс», 2004. – С. 204-220,320.
3. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Навчання словник-довідник/ За заг. ред. В.М. Пічі.- К.: « Каравела», Львів «Новий світ – 2000», 2002.-480с.
4. Соціологія: Підручник./ За заг. ред. проф. В.П. Андрущенко, проф. М.І. Горлача. – Харків – Київ, 1998. – С.578-596.
5. Краснянська Н.Д. Соціологія. Конспект лекцій. – Одеса, ОДЕКУ, 2010 – С.76-90.

1.5 Організація поточного та підсумкового контролю знань студентів з дисципліни «Політологія та основи соціології»

Визначення рівня набутих студентом знань, вмінь та навичок з навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» здійснюється за допомогою модульно-накопичувальної системи організації навчального процесу, що є інструментом активізації навчальної діяльності та стимулювання самостійної роботи студента протягом всього семестру.

Методика модульного контролю з дисципліни «Політологія та основи соціології» розроблена у відповідності із Положеннями, що регламентують організацію контролю самостійної роботи та проведення підсумкового контролю знань студентів ОДЕКУ.

У результаті вивчення лекційних модулів у студентів мають бути сформовані наступні базові **знання**:

ЗМ-Л1

- об'єкт, предмет і методи політичної науки, її понятійно-категоріальний апарат;
- зміст та основні етапи розвитку світової політичної думки;
- характерні риси та зміст існуючих вчень про політику;
- основні сучасні підходи до визначення явища влади;
- відмінні ознаки основних політичних систем сучасності;
- сутність, головні функції та основні форми сучасних держав;
- характерні ознаки та принципи функціонування громадянського суспільства та правової держави;
- роль, значення та основні напрямки діяльності політичних партій та суспільно-політичні об'єднання в політичній системі суспільства;
- основні теорії політичного лідерства та функціонування політичних еліт.
- сутність та функції політичної свідомості і політичної культури;
- роль та значення засобів масової інформації у політичному житті;
- сутність, цілі, функції та принципи міжнародного політичного процесу;
- критерії та різновиди глобальних проблем людства.

ЗМ-Л2

- предмет і об'єкт, методи соціології, її понятійно-категоріальний апарат;
- зміст та основні етапи розвитку світової соціологічної думки;
- закономірності розвитку та функціонування суспільства;
- роль особистості в системі соціальних відносин і процесів.
- сутність, етапи соціалізації особистості;
- соціальний статус, соціальні ролі особистості;
- теорії соціальної стратифікації, її критерії;
- поняття соціальної мобільності, види.
- закономірності формування, функціонування і розвитку соціальних утворень (систем, спільнот та інститутів) у сфері праці й пов'язані з ними процеси та явища;
- значення соціології праці у вирішенні соціально-економічних проблем;
- головні причини виникнення соціальних конфліктів та їх роль у суспільному житті;
- закономірності виникнення, функціонування й розвиток сімейно-шлюбних стосунків;
- тенденції і проблеми розвитку сучасної сім'ї.

У результаті вивчення **ЗМ-П1** студенти повинні надбати такі **базові уміння**:

- розрізняти категорії та методи політичної науки та її зв'язок з іншими дисциплінами соціально-гуманітарного циклу;
- проаналізувати основні наукові підходи світової соціально-політичної думки в її еволюційному руслі;

- визначати межі просування політики в життя соціуму та підходи до трактування та класифікації політичної влади;
- здійснювати типологізацію політичних систем сучасних держав;
- пояснювати сутність форм державного правління та державного устрою;
- визначати особливості формування громадянського суспільства та правової держави в Україні;
- виділити типи, види, функції політичної культури та особливості її формування;
- визначати специфіку функціонування ЗМІ як «четвертої влади».

У результаті вивчення **ЗМ-П2** студенти повинні надбати такі **базові уміння**:

- розрізняти методи та категорії соціології та її зв'язок з іншими дисциплінами соціально-гуманітарного циклу;
- виділяти теоретичні, духовні та прикладні аспекти соціологічного знання, усвідомлювати їхню роль і функції в суспільному житті;
- проаналізувати закономірності розвитку та функціонування суспільства;
- орієнтуватися в соціальних процесах і оцінювати їх вплив на розвиток українського суспільства;
- пояснити роль особистості в системі соціальних відносин і процесів, значення процесу соціалізації в формуванні особистості;
- охарактеризувати особливості соціальних статусів і соціальних ролей особистості;
- розкрити сутність теорії соціальної стратифікації та охарактеризувати її історичні типи;
- проаналізувати сутність процесу соціальної мобільності та основних тенденцій соціальної диференціації українського суспільства;
- проаналізувати тенденції і проблеми розвитку сучасної української сім'ї;
- пояснити можливі шляхи розв'язання соціальних конфліктів;

Формами поточного контролю рівня засвоєння змісту модулів є:

- міжсесійна контрольна робота (поетапно в електронному форматі – у міжсесійний період та роздрукований титульний лист – на початок сесії);
- усне опитування;
- аудиторна тестова контрольна робота.

Теоретична частина кожного модуля складається з відвідування лекційних занять та наявності відповідного конспекту, виконання теоретичної частини міжсесійної контрольної роботи.

Практична частина складається на підставі тестової контрольної роботи, усного опитування на семінарських заняттях, виконання практичної частини міжсесійної контрольної роботи.

Модуль індивідуального завдання для студентів заочної форми навчання виступає у формі міжсесійної контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться на основі накопиченої (інтегральної) суми балів, отриманих студентом за підсумками поточного контролю та підсумкового семестрового контролю (іспит).

Накопичувана підсумкова оцінка (**ПО**) засвоєння студентом матеріалу навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» для студентів заочної форми навчання складається з:

- оцінки за міжсесійну контрольну роботу (**ОМ** – оцінка міжсесійна);
- оцінки за усне опитування та аудиторну контрольну роботу (**ОЗЕ** – оцінка сесійна);
- оцінювання заходу підсумкового контролю (**ОПК** – іспит).

Студент вважається допущеним до підсумкового семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт поточного контролю, що передбачені робочою навчальною програмою дисципліни і набрав за накопичувальною системою суму балів не менше 50% від максимально можливої за дисципліну.

Поточний контроль складається з:

1) міжсесійної контрольної роботи.

Вона складається з **3 теоретичних питань**, які в різних пропорціях відбивають зміст лекційних змістовних модулів навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» та **8 тестових завдань**, які покликані визначити ступінь опрацювання студентом практичних змістовних модулів.

Максимальна оцінка за виконання міжсесійної контрольної роботи дорівнює **100 балам**, зокрема: кожне з теоретичних питань оцінюється у **20 балів** (максимально загалом – $20 * 3 = 60$ балів), а кожне з тестових завдань від 0 до **5 балів** (максимально загалом – $8 * 5 = 40$ балів).

Оцінювання відповідей на теоретичні питання контрольної роботи здійснюється за такою шкалою:

18 – 20 балів – «відмінно» (повна і правильна відповідь на запитання із дотриманням вимог, щодо оформлення контрольної роботи (див. Розділ 4);

15 – 17 балів – «добре» (в цілому правильна відповідь на запитання, але з незначними недоліками щодо повноти і оформлення роботи);

12 – 16 балів – «задовільно» (відповідь в цілому достатня аби продемонструвати певний рівень знань студентів, але вона є неповною і в ній є суттєві помилки, що виявляють прогалини в опрацюванні та засвоєнні навчального матеріалу);

0 – 11 балів – «незадовільно» (відповідь містить окремі вірні думки і судження, але в цілому вона є недостатньою або помилковою в контексті розкриття змісту запитання та його оформлення).

Оцінювання відповідей на тестові завдання контрольної роботи здійснюється за такою шкалою:

Завдання з вибором декількох правильних відповідей: 5 балів за повне і правильне обрання необхідних відповідей, або 1 бал за кожен правильну відповідь у разі відсутності у відповіді неправильних варіантів.

Завдання на встановлення відповідностей:

5 балів за встановлення всіх правильних пар відповідності у наданому тестовому завданні, або 1 бал за кожен правильно встановлену відповідність.

Контрольна робота вважається зарахованою, якщо студент отримав за неї не менше ніж 60 балів, тобто 60% від максимально можливої оцінки. Це є підставою для допуску студента до іспиту.

Студенти, які не отримали за контрольну роботу мінімально необхідної кількості балів (>60%) для здобуття допуску до іспиту повинні по новому опрацювати неповні або помилкові відповіді та представити виправлений варіант контрольної роботи на додаткову перевірку під час заліково-екзаменаційної сесії.

2) усного опитування та аудиторної контрольної роботи.

Ці заходи контролю у сукупності оцінюються у **100 балів**, з яких **20 балів** студент може отримати за рахунок усного опитування (по 5 балів за кожен з 4 можливих відповідей) і **80 балів** за рахунок виконання аудиторної контрольної роботи..

Усне опитування здійснюється під час семінарських занять після самостійного опрацювання студентом теоретичного матеріалу кожного з цих занять за наданими планами та на підставі представлених проблемно-пошукових запитань.

Аудиторна контрольна робота складається з 16 тестових запитань, кожне з яких має по чотири варіанти відповідей, із яких необхідно вибрати лише одну правильну. Правильна відповідь оцінюється у 5 балів, тобто загалом: $16 * 5 = 80$.

Аби завдання поточного контролю сесійного періоду були зараховані, студент має отримати за їх виконання не менш ніж 50 балів (тобто 50% максимально можливої оцінки).

Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролюючого заходу з нормативної початкової дисципліни «Політологія та основи соціології» є письмовий іспит, який проводиться в період заліково-екзаменаційної сесії. Під час іспиту перевіряється засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу (знань, вмінь та навичок, що зазначені у програмі дисципліни)..

Екзаменаційні білети з дисципліни «Політологія та основи соціології» являють собою тестові завдання закритого типу, які потребують від студента вибору правильних відповідей з чотирьох запропонованих у запитанні. Тестові питання кожного екзаменаційного білету формуються по всьому переліку сформованих у навчальній дисципліні знань (в першу чергу базової компоненти), а їх загальна кількість складає 20 завдань. Повна правильна відповідь на 1 тестове завдання оцінюється у **5 балів**. Оцінка успішності

виконання студентом цього заходу здійснюється у формі кількісної оцінки (бал успішності) та максимально складає **100 балів**. Перехід від кількісної оцінки до якісної оцінки здійснюється за 4-х бальною системою відповідно до наступної шкали - за правильну відповідь: **на 18-20 тестів (90-100%) – «відмінно»; на 15-17 тестів (74-89%) – «добре»; на 12-14 тестів (60-73%) – «задовільно»; на менш ніж 12 тестів (<60%) – «незадовільно».**

Накопичена підсумкова оцінка загалом розраховується за такою формулою
ПО = 0,5ОПК + 0,25ОЗЕ + 0,25ОМ де:

ОПК – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) за іспит;

ОЗЕ – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) за усне опитування та аудиторну контрольну роботу;

ОМ – кількісна оцінка (у відсотках від максимально можливої) за міжсесійну контрольну роботу

Шкала відповідності оцінок за національною системою та системою ЄКТАС

За шкалою ECTS	За національною системою		Бал успішності
	для іспиту	критерії	
A	5 (відмінно)	Відмінно – блискуча робота з незначними помилками	90–100
B	4 (добре)	Дуже добре – вище середнього стандарту, але з деякими поширеними помилками	82–89,9
C	4 (добре)	Добре – загалом добра робота, але з помітними помилками	74–81,9
D	3 (задовільно)	Задовільно - пристойно, але із значними помилками	64–73,9
E	3 (задовільно)	Достатньо – задовольняє мінімальним вимогам	60–63,9
FX	2 (незадовільно)	Не прийнято – з можливістю перескладання	35–59,9
F	2 (незадовільно)	Не прийнято з обов'язковим повторним курсом	1–34,9

2. Повчання щодо виконання міжсесійної контрольної роботи

Контрольна робота з навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» має бути виконана у відповідності до вимог модульно-накопичувальної системи організації навчального процесу з елементами дистанційної форми навчання. Вона є основним поточним засобом контролю діяльності студента з опрацювання і засвоєння теоретичної та практичної частини навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» у міжсесійний період.

Контрольна робота виконується студентом поетапно у міжсесійний період і у відповідності з графіком (кожні 3 місяці) надсилається на перевірку і рецензування відповідному викладачеві на електронні адреси ukrain@odeku.edu.ua та igorbubnov@ukr.net/

Терміни етапів виконання контрольної роботи і відповідні навчальні завдання визначаються наступним чином:

Терміни етапів виконання контрольної роботи і відповідні навчальні завдання визначаються наступним чином:

- перша частина (перше питання теоретичної частини КР) – до **20 листопада**;
- друга частина (друге питання теоретичної частини КР) – до **20 лютого**;
- третя частина (третє питання теоретичної частини КР та тестові завдання практичної частини) – до **20 квітня**.

Тема електронного листа повинна містити прізвище та ініціали студента, курс та напрямок підготовки - У, номер залікової книжки.

Зразок теми листа: Петренко О.І. 1 курс У № 21046

Файли з кожною частиною контрольної роботи повинні мати назву, з якої буде чітко зрозумілий адресат (прізвище студента) та порядковий номер роботи (перша, друга чи третя).

Зразок назви файла: 1Петренко О.І., 2Петренко О.І., 3Петренко О.І.

Викладач здійснює поточну перевірку отриманих частин контрольних робіт і надсилає на електронну адресу студента відповідні рецензії із стислим обґрунтуванням виставленої оцінки.

У разі **порушення термінів** виконання відповідних навчальних завдань міжсесійної контрольної роботи в електронному варіанті, оцінювання буде здійснюватися за принципом - не більше **50 балів** за контрольну роботу (навіть за наявності позитивних рецензій на всі 3 її частини).

Контрольна робота обирається студентом у відповідності з номером залікової книжки, де 2-і останні цифри є показником варіанту теоретичної частини роботи, а остання цифра – варіанту тестового завдання, тобто практичної частини змістовного модуля. Якщо студент порушує ці вимоги щодо обрання теми контрольної роботи, вона не приймається до рецензування

Контрольна робота виконується виключно українською мовою та складається з трьох частин, кожна з яких містить по 1 теоретичному питанню, яке представляє один з теоретичних змістовних модулів та з 8 тестових завдань закритого типу (у третій частині) за матеріалами першого та другого практичних змістовних модулів.

Тестові завдання мають бути у повному обсязі перенесені в контрольну роботу, а правильні відповіді слід надавати за нижче представленими зразками, зокрема.

Приклад.1 У тестовому завданні на тип «Які різновиди влади слід віднести до класифікації за критерієм типу владарювання:

а) конституційна; б) тоталітарна; в) автократична; г) деспотична; д) примусова; е) олігархічна; ж) демократична; з) політична»,
правильна відповідь має виглядати так: **а); б); г); ж)**

Приклад 2. У тестовому завданні на тип «Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Харизма	а) Наука про владу
2. Кратологія	б) Один із типів панування, що характеризується ставленням до політичного лідера як до вищої, надординарної істоти
3. Влада	в) Тип панування, що засновується на визнанні добровільно встановлених юридичних норм, спрямованих на регулювання відношень панування і підпорядкування
4. Легальне панування	г) Один із найважливіших видів соціальної взаємодії, специфічне відношення, принаймні між двома суб'єктами»,

правильна відповідь має виглядати так: **1-б; 2-а; 3-г; 4-в.**

Приклад 3. У тестовому завданні на тип «Встановіть відповідність між зазначеними теоріями походження держави та їх авторами:

1. Томас Гоббс. 2. Карл Маркс. 3. Габріель Тард.
А. Класова теорія. Б. Психологічна теорія. В. Договірна теорія.
і виберіть правильні відповіді з перерахованих варіантів:

1. 1А. 2. 1В. 3. 2А. 4. 2Б. 5. 3Б. 6. 3В»,
правильна відповідь має виглядати так: **2. 1В; 3. 2А; 5. 3Б**

Максимальна оцінка за виконання міжсесійної контрольної роботи дорівнює **100 балів**, зокрема: кожне з теоретичних питань оцінюється у **20 балів** (максимально загалом – $20 \cdot 3 = 60$ балів) та кожне тестове завдання закритого типу оцінюється у 5 балів (максимально загалом - $8 \cdot 5 = 40$ балів).

Вибір варіанта тестового завдання контрольної роботи здійснюється за останньою цифрою номеру залікової книжки.

Контрольна робота обов'язково повинна складатися з:

- 1) плану роботи (для кожного з трьох теоретичних питань окремо);
- 2) вступної частини із зазначенням актуальності проблеми (не більше 1 аркушу формату А4);
- 3) викладення змісту теоретичного питання (його сутності) (5 - 7 аркушів формату А4 для кожного теоретичного питання);
- 4) висновків із зазначеним власним баченням теоретичної проблеми (0,5 - 1 аркуш формату А4 для кожного теоретичного питання);
- 5) переліку джерел (не менше 5), які були використані для кожного з трьох теоретичних питань окремо;
- 6) особистого підпису (лише для остаточного *роздрукованого* варіанту міжсесійної контрольної роботи).

Міжсесійна контрольна робота виконується на аркушах формату А4, 14 кегелем, шрифтом Times New Roman, міжрядковим інтервалом – одинарним, поля – звичайні (верхнє та нижнє – 2 см, лїве – 3 см, праве – 1,5 см).

Після виконання контрольної роботи у повному обсязі (усіх трьох частин), перевірки викладачем та отримання позитивної рецензії в електронному варіанті, перед початком заліково-екзаменаційної сесії слід роздрукувати титульний її аркуш (за встановленою формою) та надати на підпис відповідному викладачеві кафедри українознавства та соціальних наук (каб.611) задля подальшої її реєстрації.

Зарахована робота (з балом не менш 50) є допуском до екзамену. Не зараховані роботи доопрацьовуються студентом згідно зауважень викладача

2.1 Варіанти теоретичної частини міжсесійної контрольної роботи

ВАРІАНТ № 1

1. Теоретичний та прикладний аспекти сучасної політичної науки
2. Основні ознаки та функції держави.
3. Сутність та типологія суспільств

ВАРІАНТ № 2

1. Основні види і типи політики.
2. Роль і функції політичних партій у суспільно-політичному житті.
3. Поняття особистості в соціології.

ВАРІАНТ № 3

1. Основні концепції політики.
2. Еволюція уявлень про роль держави в історії політичної думки. .
3. Соціальні типи особистості.

ВАРІАНТ № 4

1. Сутність, структура і функції політики..
2. Права людини в сучасних міжнародних відносинах.
3. Об'єкті предмет соціології

ВАРІАНТ № 5

1. Взаємозв'язок політики і економіки як механізмів регуляції суспільного життя.
2. Характеристика основних теорій щодо походження держави.
3. Соціологічна думка України

ВАРІАНТ № 6

1. Політологія в системі суспільних наук. Її взаємодія з іншими науками.
2. Партія як політичний інститут, визначення та еволюція політичних партій.
3. Основні поняття і категорії соціології молоді

ВАРІАНТ № 7

1. Об'єкт і предмет вивчення політичної науки.
2. Культура громадянства в сучасному світі.
3. Соціологія праці й управління

ВАРІАНТ № 8

1. Категорії та закономірності політології як науки.
2. Форми державного правління
3. Проблеми соціальної мобільності в сучасному світі

ВАРІАНТ № 9

1. Система методів політологічного пізнання.
2. Форми національно-територіального державного устрою.
3. Суспільний соціальний прогрес: критерії та тенденції

ВАРІАНТ № 10

1. Структура і функції політології.
2. Типологія політичних партій.
3. Праця - основа суспільного виробництва

ВАРІАНТ № 11

1. Зростання ролі і значення політології
2. Правова держава та її основні ознаки.
3. Місце соціології молоді у системі соціологічного знання.

ВАРІАНТ № 12

1. Політична діяльність та її основні форми.
2. Соціальна держава: сутність, функції, передумови для формування.
3. Закони, категорії і методи соціології

ВАРІАНТ № 13

1. Права людини як критерій гуманізму в політиці.
2. Проблеми багатопартійності в сучасній Україні.
3. Структура і рівні соціологічного знання

ВАРІАНТ № 14

1. Співвідношення цілей та засобів у політиці
2. Сутність і типи партійних систем. Основні фактори їх формування.
3. Основні функції соціології

ВАРІАНТ № 15

1. Особистість як об'єкт і суб'єкт політики.
2. Майбутність держави, нові тенденції у її розвитку.
3. Основні поняття і предмет соціальної екології

ВАРІАНТ № 16

1. Типи політичної суб'єктності
2. Поняття громадянського суспільства, його основні ознаки.
3. Соціологія та її місце в системі сучасних наук

ВАРІАНТ № 17

1. Політична участь та її основні форми.
2. Умови формування і функціонування громадянського суспільства.
3. Зв'язок соціології з іншими суспільними науками

ВАРІАНТ № 18

1. Фактори, що визначають види політичної участі.
2. Становлення й утвердження інституту громадянства.
3. Виникнення і розвиток соціології як окремої науки

ВАРІАНТ № 19

1. Політичне відчуження та його прояви
2. Основні відмінності громадянського суспільства від держави
3. Основні етапи і напрями розвитку соціології в ХХ ст.

ВАРІАНТ № 20

1. Політика і право, їх взаємозв'язок.
2. Сутність і структура громадських організацій та рухів.
3. Основні віхи становлення суспільства.

ВАРІАНТ № 21

1. Основні теорії щодо меж втручання політики в суспільне життя.
2. Основні суспільно-політичні об'єднання сучасної України.
3. Категорії соціального суспільства

ВАРІАНТ № 22

1. Ідеологія Брахманізма.
2. Класифікація громадських об'єднань..
3. Основні компоненти суспільства як соціальної системи.

ВАРІАНТ № 23

1. Політичні вчення Будди.
2. Поняття, права та функції громадських об'єднань і рухів.
3. Розвиток суспільств

ВАРІАНТ № 24

1. Ідеологія «Закону Ману».
2. Проблеми формування політичної еліти сучасної України.
3. Стан дослідження молодіжних проблем в Україні

ВАРІАНТ № 25

1. Основні положення політико-етичної теорії Конфуція.
2. Політична соціалізація особи: сутність, фактори, механізми.
3. Предмет соціології праці та управління

ВАРІАНТ № 26

1. Політичні погляди Лаоцзи і Моцзи.
2. Типологія політичних еліт.
3. Особливості соціологічного аналізу особистості

ВАРІАНТ № 27

1. Суспільно-політичні аспекти теорії легізму.
2. Генезис ідей політичного елітизму.
3. Основні проблеми соціології особи

ВАРІАНТ № 28

1. Політична складова філософського вчення Платона.
2. Соціальна результативність та рекрутування еліти.
3. Соціалізація особистості: сутність, агенти, етапи

ВАРІАНТ № 29

1. Політичні погляди Аристотеля учення про політичну владу і державу.
2. Проблеми формування політичної еліти сучасної України.
3. Теорія і практика соціалізації особи

ВАРІАНТ № 30

1. Римське право і політика.
2. Політичне лідерство та його обґрунтування в політології.
3. Соціальний статус і соціальні ролі особистості

ВАРІАНТ № 31

1. Середньовічні релігійно-політичні концепції..
2. Теорії політичного лідерства.
3. Соціальна структура особистості

ВАРІАНТ № 32

1. Загальна характеристика політичних думки доби Відродження.
2. Класифікація політичного лідерства.
3. Соціальні регулятори діяльності та проблеми девіантної поведінки

ВАРІАНТ № 33

1. Політичні вчення епохи Реформації.
2. Роль та функції політичних лідерів.
3. Нові тенденції взаємодії людини і суспільства у сучасних умовах

ВАРІАНТ № 34

1. Політичні погляди Н. Макіавеллі. «Макіавеллізм» як політична доктрина.
2. Політична свідомість: поняття, структура, функції.
3. Сутність та основні елементи соціальної структури

ВАРІАНТ № 35

1. Політичні ідеї європейського соціалізму XVI-XVII ст.ст.
2. Сутність та функції громадської думки.
3. Соціальна стратифікація: поняття види

ВАРІАНТ № 36

1. Теорії природного права та суспільного договору.
2. Політична свідомість та поведінка в структурі політичної культури.
3. Актуальні проблеми соціальної екології

ВАРІАНТ № 37

1. Основні політичні ідеї Т. Гоббса. Їх актуальність.
2. Сутність та функції політичної культури.
3. Соціально-поселенська структура

ВАРІАНТ № 38

1. Значення політичних ідей Дж. Локка для розвитку лібералізму.
2. Типи політичної культури.
3. Зв'язок соціології праці та управління з іншими науками про працю

ВАРІАНТ № 39

1. Вчення Ш. Монтеск'є про розподіл влади.
2. Політична культура в сучасній Україні: традиції та інновації.
3. Поняття конфлікту, його соціальна природа та функції у суспільстві

ВАРІАНТ № 40

1. Політичні вчення в США в період боротьби за незалежність.
2. Порівняльний аналіз західної і східної політичної культури.
3. Історія становлення соціології конфлікту.

ВАРІАНТ № 41

1. Політико-правові вчення в Німеччині XVIII-XIX ст.ст.
2. Анархізм як політична концепція.
3. Структура та динамічні показники конфліктів

ВАРІАНТ № 42

1. Основні віхи політичної думки першої половини XX ст.
2. Походження та функції політичної ідеології.
3. Причини й умови виникнення конфліктів

ВАРІАНТ № 43

1. Основні національні школи і проблемні підходи сучасної західної політології.
2. Політичний екстремізм та тероризм..
3. Сучасні соціологічні теорії конфлікту

ВАРІАНТ № 44

1. Погляди О.Конта як засновника позитивізму.
2. Фашизм і неофашизм.
3. Управління соціальними конфліктами

ВАРІАНТ № 45

1. Політико-соціологічні погляди Г.Спенсера.
2. Лібералізм як теорія й ідеологія.
3. Соціальні конфлікти у сучасній Україні

ВАРІАНТ № 46

1. Е.Дюркгейм як засновників теорії соціального реформаторства?
2. Марксизм як політична доктрина.
3. Сім'я як об'єкт соціологічного вивчення

ВАРІАНТ № 47

1. Політичні теорії В. Парето та Г. Моски.
2. Проблеми ідеології в сучасній Україні.
3. Сім'я як соціальний інститут і як мала соціальна група

ВАРІАНТ № 48

1. Політичні погляди М. Вебера.
2. Співвідношення політики і моралі як регуляторів суспільного життя.
3. Основні функції сім'ї та тенденції її розвитку

ВАРІАНТ № 49

1. Основні політичні ідеї Ж. Ж. Руссо
2. Соціально-політичні ідеї та цінності консерватизму.
3. Основні поняття, категорії та сфери соціології культури

ВАРІАНТ № 50

1. Політична думка України у козацько-гетьманську добу.
2. Теоретичні підходи до проблеми поєднання політики і моралі.
3. Нова соціально-культурна реальність та розвиток національної культури

ВАРІАНТ № 51

1. Українська політична думка ХІХ ст.
2. Держава і церква: основні моделі взаємодії.
3. Об'єкті предмет соціології

ВАРІАНТ № 52

1. Політичні ідеї представників Кирило-Мефодіївського братства.
2. Політичне життя та церква в сучасній Україні.
3. Закони, категорії і методи соціології

ВАРІАНТ № 53

1. М. Драгоманов – основоположник політичної науки в Україні.
2. Засоби масової інформації: поняття та відмінні риси.
3. Соціологія та її місце в системі сучасних наук

ВАРІАНТ № 54

1. Націонал-комуністична течія української політичної думки.
2. Функції засобів масової інформації.
3. Структура і рівні соціологічного знання

ВАРІАНТ № 55

1. Політичні ідеї української міжвоєнної еміграції (Д.Донцов, В.Липинський).
2. Засоби масової інформації як «четверта влада».
3. Основні функції соціології

ВАРІАНТ № 56

1. Суспільно-політична думка повоєнної української еміграції.
2. Основні канали та особливості політичного впливу ЗМІ.
3. Зв'язок соціології з іншими суспільними науками

ВАРІАНТ № 57

1. Зародження та утвердження сучасної політичної думки в Україні
2. Політичне маніпулювання та шляхи його обмеження.
3. Основні віхи становлення суспільства.

ВАРІАНТ № 58

1. Вчення М.Костомарова про державний устрій України.
2. Роль і місце засобів масової інформації у формуванні громадської думки.
3. Основні компоненти суспільства як соціальної системи.

ВАРІАНТ № 59

1. Політичні ідеї про майбутнє України у творчості М.Грушевського.
2. Інформаційне суспільство і проблеми його розбудови в Україні.
3. Категорії соціального суспільства

ВАРІАНТ № 60

1. Сутність влади: основні концептуальні підходи..
2. Соціалізм і сучасна соціал-демократія.
3. Виникнення і розвиток соціології як окремої науки

ВАРІАНТ № 61

1. Структура влади, характеристика основних її елементів.
2. Форми суспільної організації сучасних ЗМІ: порівняльний аналіз.
3. Соціологічна думка України

ВАРІАНТ № 62

1. Класифікація влади в суспільстві.
2. Суперечності сучасного розвитку ЗМІ в Україні.
3. Основні етапи і напрями розвитку соціології в ХХ ст.

ВАРІАНТ № 63

1. Поняття, природа, риси політичної влади.
2. Сутність та значення політичних конфліктів у політиці.
3. Сутність та типологія суспільств

ВАРІАНТ № 64

1. Форма та механізми політичної влади.
2. Типологія політичних конфліктів.
3. Розвиток суспільств

ВАРІАНТ № 65

1. Проблеми легітимності політичної влади.
2. Основні способи врегулювання конфліктних ситуацій.
3. Суспільний соціальний прогрес: критерії та тенденції

ВАРІАНТ № 66

1. Особливості прояву теорії розподілу влади в сучасній Україні.
2. Абсентеїзм і його причини.
3. Поняття особистості в соціології.

ВАРІАНТ № 67

1. Концепція влади М. Вебера, її актуальність.
2. Поняття виборів, їх види.
3. Особливості соціологічного аналізу особистості

ВАРІАНТ № 68

1. Теоретичні моделі політичних систем.
2. Міжнародні відносини і зовнішньополітична роль держави.
3. Основні проблеми соціології особи

ВАРІАНТ № 69

1. Поняття і структура політичної системи.
2. Формування і розвиток політичної думки з проблем міжнародних відносин.
3. Соціалізація особистості: сутність, агенти, етапи

ВАРІАНТ № 70

1. Функції і типологія політичних систем.
2. Нові тенденції в розвитку світового політичного процесу.
3. Теорія і практика соціалізації особи

ВАРІАНТ № 71

1. Витоки і передумови тоталітаризму.
2. Сутність та основні види виборчих систем.
3. Соціальний статус і соціальні ролі особистості

ВАРІАНТ № 72

1. Тоталітарна політична система: характерні риси та різновиди.
2. Сутність та зміст зовнішньої політики національної держави.
3. Соціальна структура особистості

ВАРІАНТ № 73

1. Сутність та ознаки авторитаризму.
2. Міжнародна політика: сутність, цілі, функції.
3. Соціальні регулятори діяльності та проблеми девіантної поведінки

ВАРІАНТ № 74

1. Демократія та її роль у політичному процесі.
2. Україна у світовому співтоваристві.
3. Соціальні типи особистості

ВАРІАНТ № 75

1. Основні критерії, принципи та ознаки демократичної організації суспільства.
2. Політичні аспекти глобальних проблем сучасності.
3. Місце соціології молоді у системі соціологічного знання.

ВАРІАНТ № 76

1. Виникнення та етапи розвитку демократії.
2. Класифікація глобальних політичних проблем сучасності.
3. Нові тенденції взаємодії людини і суспільства у сучасних умовах

ВАРІАНТ № 77

1. Основні сучасні концепції демократії.
2. Основні ознаки та функції держави.
3. Основні поняття і категорії соціології молоді

ВАРІАНТ № 78

1. Проблеми становлення і розвитку демократії в сучасній Україні.
2. Характеристика основних теорій щодо походження держави.
3. Стан дослідження молодіжних проблем і в Україні

ВАРІАНТ № 79

1. Модель суспільно-політичного устрою в сучасній Україні.
2. Еволюція уявлень про роль держави в історії політичної думки.
3. Сутність та основні елементи соціальної структури

ВАРІАНТ № 80

1. Політологія в системі суспільних наук. Її взаємодія з іншими науками.
2. Форми державного правління
3. Соціальна стратифікація: поняття види

ВАРІАНТ № 81

1. Категорії та закономірності політології як науки.
2. Правова держава та її основні ознаки.
3. Проблеми соціальної мобільності в сучасному світі

ВАРІАНТ № 82

1. Система методів політологічного пізнання.
2. Соціальна держава: сутність, функції, передумови для формування.
3. Соціально-поселенська структура

ВАРІАНТ № 83

1. Теоретичний та прикладний аспекти сучасної політичної науки.
2. Поняття громадянського суспільства, його основні ознаки.
3. Основні поняття і предмет соціальної екології

ВАРІАНТ № 84

1. Основні концепції політики.
2. Основні відмінності громадянського суспільства від держави
3. Актуальні проблеми соціальної екології

ВАРІАНТ № 85

1. Політична діяльність та її основні форми.
2. Права людини в сучасних міжнародних відносинах.
3. Праця - основа суспільного виробництва

ВАРІАНТ № 86

1. Особистість як об'єкт і суб'єкт політики.
2. Партія як політичний інститут, визначення та еволюція політичних партій.
3. Предмет соціології праці та управління

ВАРІАНТ № 87

1. Політична участь та її основні форми.
2. Типологія політичних партій.
3. Зв'язок соціології праці та управління з іншими науками про працю

ВАРІАНТ № 88

1. Політичне відчуження та його прояви
2. Сутність і типи партійних систем. Основні фактори їх формування.
3. Соціологія праці й управління

ВАРІАНТ № 89

1. Основні теорії щодо меж втручання політики в суспільне життя.
2. Проблеми багатопартійності в сучасній Україні.
3. Поняття конфлікту, його соціальна природа та функції у суспільстві

ВАРІАНТ № 90

1. Сутність влади: основні концептуальні підходи..
2. Поняття, права та функції громадських об'єднань і рухів.
3. Історія становлення соціології конфлікту.

ВАРІАНТ № 91

1. Структура влади, характеристика основних її елементів.
2. Типологія політичних еліт.
3. Сучасні соціологічні теорії конфлікту

ВАРІАНТ № 92

1. Класифікація влади в суспільстві.
2. Проблеми формування політичної еліти сучасної України.
3. Структура та динамічні показники конфліктів

ВАРІАНТ № 93

1. Поняття, природа, риси політичної влади.
2. Політичне лідерство та його обґрунтування в політології.
3. Причини й умови виникнення конфліктів

ВАРІАНТ № 94

1. Форма та механізми політичної влади.
2. Теорії політичного лідерства.
3. Управління соціальними конфліктами

ВАРІАНТ № 95

1. Проблеми легітимності політичної влади.
2. Класифікація політичного лідерства.
3. Соціальні конфлікти у сучасній Україні

ВАРІАНТ № 96

1. Теоретичні моделі політичних систем.
2. Роль та функції політичних лідерів.
3. Сім'я як об'єкт соціологічного вивчення

ВАРІАНТ № 97

1. Поняття і структура політичної системи.
2. Політична свідомість: поняття, структура, функції.
3. Сім'я як соціальний інститут і як мала соціальна група

ВАРІАНТ № 98

1. Функції і типологія політичних систем.
2. Сутність та функції громадської думки.
3. Основні функції сім'ї та тенденції її розвитку

ВАРІАНТ № 99

1. Основні сучасні концепції демократії.
2. Лібералізм як теорія й ідеологія.
3. Основні поняття, категорії та сфери соціології культури

ВАРІАНТ № 100

1. Проблеми становлення і розвитку демократії в сучасній Україні.
2. Засоби масової інформації: поняття та відмінні риси.
3. Нова соціально-культурна реальність та розвиток національної культури

2.2 Варіанти тестових завдань практичної частини міжсесійної контрольної роботи

Варіант № 1

1. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Політична антропологія	а) Наука, що вивчає вплив суспільства, соціальних організацій на політичні процеси
2. Політична соціологія	б) Наука, що вивчає зміну політичних інститутів і норм у процесі еволюції суспільства
3. Політологія	в) Наука, що вивчає залежність політики від біологічних, інтелектуальних, культурних і моральних якостей людини, а також зворотній вплив політичного процесу на особу
4. Політична історія	г) Наука, що вивчає ціннісні аспекти, владних відношень, що розробляє нормативний підхід до політики
5. Політична філософія	д) Наука, що вивчає всі сторони політичного життя

2. Розташувати нижчезазначені структурні елементи соціології, що їх виділяють відповідні науковці, у відповідних рядках таблиці:

- а) теоретична соціологія; б) соціальна статика; в) соціальна фізіологія;
г) соціальна динаміка; д) соціальна морфологія; е) практична соціологія

О.Конт	
Е.Дюркгейм	
П.Сорокін	

3. Що, на думку американського соціолога А. Тоффлера, складає зміст визначених ним компонентів структури суспільства (встановити відповідність)?

- 1. Соціосфера а) Системи інформації та соціальної комунікації
- 2. Техносфера б) Система різних соціальних інститутів
- 3. Іносфера в) Система міжособистісних стосунків
- 4. Психосфера г) Система формальних і неформальних інститутів політики
- 5. Сфера влади д) Енергетична підсистема, система виробництва, розподілу

4. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

- 1. Сецесія а) Незалежність і верховенство державної влади
- 2. Суб'єкт федерації б) Держава, що прагне до забезпечення гідних умов існування для кожного громадянина
- 3. Правова держава в) Адміністративно-територіальне утворення, що володіє обмеженими політичними повноваженнями
- 4. Суверенітет г) Процес відділення, виходу зі складу держави якихось його частини
- 5. Соціальна держава д) Тип держави, у якій здійснюється верховенство правового закону, гарантовані права людини і здійснюється поділ влади

5. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

- 1. Політична партія а) Уявне розташування партій вздовж або навколо певної осі таким чином, щоб властивості однієї партії плавно переходили у властивості іншої, сусідньої партії
- 2. Партійна система б) Відносно стійка політична організація однодумців, що має на меті здобуття влади або істотний вплив на неї
- 3. Політичний спектр в) Організований за участю партій спосіб реалізації політичної влади
- 4. Суспільно-політичний рух г) Форма суспільно-політичної активності громадян, спрямована на захист їхніх інтересів або на вирішення певної суспільно значимої проблеми

6. Визначити риси, що складають сутність концепції «впливу» в поясненні феномену політичного лідерства:

- а) здійснення хоча б разового впливу на політичний процес; б) асиметричність, нерівність у відносинах лідера і підлеглих; в) рівнонаправленість впливу у відносинах лідера і членів групи; г) широчінь, масштабність впливу лідера; д) вплив лідера спирається на пряме застосування сили

7. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Лібералізм	а) Ідейно-політична позиція, пов'язана із захистом приватної власності, соціальної нерівності, вільного ринку, елітарності в системі правління, моралі і традицій
2. Консерватизм	б) Ідейно-політична течія, що відмовилась від ідей класової боротьби та пролетарської революції і стала покладатися на еволюційний рух у напрямку все більшої соціальної справедливості та рівності можливостей громадян
3. Енвайронменталізм	в) Універсальна ідеологія, що ґрунтується на визнанні первинності прав і свобод особи та необхідності їх правового регулювання
4. Соціал-демократизм	г) Відносно нова ідеологія та рух, що мають на меті переорієнтувати сучасну цивілізацію на збереження і покращання природного довкілля

8. Поняття соціальної групи є родовим по відношенню до таких понять, як:

- а) клас; б) суспільство; в) соціальна верства; г) цивілізація; д) колектив; е) етнічна спільність; ж) територіальна спільність

Варіант № 2

1. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Об'єкт політики	а) Соціальні переміщення, не пов'язані зі зміною соціального статусу
2. Вертикальна мобільність	б) Переміщення з одних соціальних прошарків в інші
3. Соціальна стратифікація	в) Соціальні переміщення, пов'язані зі зміною соціального статусу
4. Статусна перестановка	г) Предмет, на який спрямована діяльність суб'єкта політики, пасивна сторона політичної взаємодії
5. Горизонтальна	д) Система соціальної нерівності, що складається

мобільність

із сукупності взаємозалежних і ієрархічно організованих верств

2. Розташувати нижчезазначені характеристики соціальних груп у відповідних рядках таблиці:

- а) дружні стосунки; б) поділ функцій; в) договірні відносини;
г) непередбачуваність статусів і ролей; д) стійкість, стабільність; е) наявність санкції; ж) відсутність ієрархічних структур влади.

Формальна група	
Неформальна група	

3. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Політична система а) Це галузь суспільного життя, пов'язана з політичною владою та реалізацією соціальних інтересів у сфері влади
2. Політична сфера б) Сукупність організацій та установ, які упорядковують політичні та інші відносини у суспільстві за допомогою матеріальних та ідейних засобів
3. Політичне життя в) Цілісна, інтегрована сукупність політичних суб'єктів, структур та відносин, що виражає інтереси всіх політичних і соціальних сил **суспільства**
4. Політичні відносини г) Галузь суспільного життя, яка охоплює всі політичні відносини даного суспільства.
5. Політичні інститути д) Відносини між суб'єктами політики в процесі завоювання та утримання політичної влади, реалізації суспільних інтересів у сфері політики

4. Встановіть відповідність між типами суспільств та суб'єктами соціальної комунікації, що в них домінують:

1. Доіндустріальне суспільство. 2. Індустріальне суспільство. 3. Постіндустріальне суспільство

А. Людина – природа. Б. Людина – людина. В. Людина – машина.

і виберіть правильні відповіді з перерахованих нижче:

1. 1А. 2. 1В. 3. 2Б. 4. 2В. 5. 3Б. 6. 3В.

5. Що з нижче перерахованого характеризує висхідну вертикальну соціальну мобільність?

- а) призначення провідного інженера директором фірми;
б) призначення інженера однієї фірми інженером інший;
в) підвищення по службі;
г) розжалування офіцера в рядові;
д) переїзд з одного селища міського типу в інший;
е) обрання громадянина депутатом парламенту;
ж) вихід на пенсію

6. Визначити характеристики, що зумовлюють культуру функціонування політичних інститутів

- а) культура політичної участі; б) культура регулювання політичних конфліктів; в) культура регулювання політичної поведінки; г) культура політичної діяльності; д) культуру прийняття та реалізації політичних рішень.

7. Встановити відповідність між зазначеними поняттями та їх визначеннями

1. Рабство	а) відособлена соціальна група (страта), членством в якій людина зобов'язана винятково своїм народженням і правовим становищем
2. Варна	б) соціальна група, що має закріплені звичаями або законом правами і обов'язками, які передаються у спадок
3. Стан	в) соціальна група, стан якої залежить від місця в системі суспільного виробництва
4. Клас	г) економічна, соціальна та юридична форма закріпачення людей, яка з повним безправ'ям і крайнім ступенем нерівності

8. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Світова війна	а) Внутрішній збройний конфлікт у державі між двома або більше сторонами через розбіжності поглядів щодо майбутнього ладу цієї країни
2. Міжнародна криза	б) Сутички на кордонах держав, які супроводжуються індивідуальним або невеликим груповим насильством
3. Громадянська війна	в) Воєнний конфлікт, у який втягуються групи держав, що переслідують глобальні цілі
4. Конфлікти малої інтенсивності	г) Конфліктна ситуація, в якій задіяні життєво важливі інтереси суб'єктів міжнародної політики; події розвиваються швидко й непередбачувано; сторони мають обмежений час для прийняття рішень; напруженість, однак, не переростає у збройний конфлікт

Варіант № 3

1. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Політична антропологія	а) Наука, що вивчає ціннісні аспекти, владних відношень, що розробляє нормативний підхід до політики
2. Політична географія	б) Наука, що вивчає зміну політичних інститутів і норм у процесі еволюції суспільства

3. Політична психологія	в) Наука, що вивчає залежність політики від біологічних, інтелектуальних, культурних і моральних якостей людини, а також зворотній вплив політичного процесу на особу
4. Політична історія	г) Наука, що вивчає суб'єктивні механізми політичної поведінки, вплив на неї політичної свідомості, підсвідомості, емоцій, волі людини, її ціннісних орієнтацій
5. Політична філософія	д) Наука, що вивчає взаємозв'язок політичних процесів з просторовим розташуванням різних держав

2. Визначити приналежність наданих уявлень про суспільство відповідним науковцям

1. Суспільство – це біологічний організм	а) М. Вебер
2. Суспільство – це сукупність усіх форм суспільних відносин	б) О. Конт
3. Суспільство – це сукупність привілейованих груп	в) Е. Дюркгейм
4. Суспільство – це вища, домінуюча соціальна реальність	г) К. Маркс

3. Встановіть відповідність між критеріями класифікації суспільств та соціологами, які їх запропонували :

1. Ф. Тьонніс. 2. Дж.Ленські. 3. Д.Рісман
 А. Ціннісні критерії. Б. Критерій писемності. В. Критерій способу здобуття засобів до існування

і виберіть правильні відповіді з перерахованих нижче:

1. 1А. 2. 1Б. 3. 2Б. 4. 2В. 5. 3В. 6. 3А.

4. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Деспотичний режим	а) Політичний режим, що відрізняється високим ступенем політичної конкуренції еліт і високим рівнем політичної участі
2. Олігархія	б) Правління, що характеризується повним безправ'ям підданих, жорстоким придушенням будь-якого обурення
3. Тиранія	в) Необмежена влада однієї особи або невеликої групи
4. Диктатура	г) Форма влади, яка встановлюється насильницьким шляхом і засновується на одноосібному правлінні
5. Поліархія	д) влада невеличкої групи багатих і привілейованих людей

5. Визначити зміст представлених ступенів екологічної свідомості за критерієм глибини усвідомлення міри економічного ризику (встановити відповідність).

1. Задоволеність	а) характеризується пригніченістю, породженою усвідомленням того, що екологічна ситуація загрожує

- потребам та інтересам соціального суб'єкта.
2. Ущемлення б) результат усвідомлення суб'єктом глибокого протиріччя екологічної ситуації інтересам і настановам та готовність усунути їх шляхом зіткнення з іншими соціальними суб'єктами, що спричинили погіршення стану довкілля
3. Соціальна напруженість в) виявляється внаслідок усвідомлення відповідності природного навколишнього середовища соціальних суб'єктів
4. Конфліктність г) постає внаслідок усвідомлення загрозового для соціального суб'єкта розвитку екологічної ситуації та готовності протистояти небезпечним змінам довкілля.

6. Визначити приналежність наступних характеристик до східного типу політичної культури

- а) відсутність переконання в необхідності контролю за діяльністю урядовців; б) політична індиферентність особистості; в) раціональне відношення до виконання елітами та лідерами своїх функцій управління; г) схильність до авторитарного типу правління, пошук харизматичного лідера; д) усвідомлення самоздатності особистості для здійснення влади.

7. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Криза легітимності а) Криза, що характеризується нездатністю правлячої еліти забезпечити прийнятний для суспільства ріст матеріального добробуту і його розподіл
2. Урядова криза б) Криза, що характеризується створенням правлячою елітою штучних перешкод включенню в активне політичне життя громадян, що заявляють про свої претензії на владу
3. Криза політичної участі в) Криза, що виникає в результаті неузгодженості цілей і цінностей правлячого режиму з уявленнями основної частини громадян про необхідні засоби і форми політичного регулювання
4. Криза розподілу г) Криза, що виражається у втраті урядом авторитету, у невиконанні його розпоряджень виконавчими органами
5. Політична криза д) Стан політичної системи суспільства, що виражається в поглибленні і загостренні наявних конфліктів, у різкому посиленні політичної напруженості

8. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Нація а) Плюралізм і організація інтересів незалежно від держави
2. Етнос б) Стійка історична спільнота людей, народ, що належать до однієї культури і може перебувати на різних рівнях консолідації та самоусвідомлення

3. Громадянське суспільство	в) Об'єднання громадян, які безпосередньо не борються за владу, але наполягають на врахуванні своїх інтересів при здійсненні політики
4. Групи тиску	г) Вища, модерна форма етнополітичної спільності людей, яка має власну державу або прагне її утворити

Варіант № 4

1. За Р. Дарендорфом, мають місце такі типи конфліктів:

- а) всередині соціальних груп,
- б) між індивідом і групою,
- в) на рівні всього суспільства,
- г) між різними країнами,
- д) між окремими індивідами,
- е) між групами.

2. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Легітимність	а) Юридичне обґрунтування законності політичної влади
2. Легальність	б) Тип панування, що спирається на освячені звичаєм норми
3. Легальне панування	в) Тип панування, що засновується на визнанні добровільно встановлених юридичних норм, спрямованих на регулювання відношень панування і підпорядкування
4. Традиційне панування	г) Визнання народом і політичними силами правомірності, законності політичної влади, її інструментів, механізмів діяльності, а також засобів її обрання

3. . Визначити відповідність представлених теоретичних здобутків у розвитку соціологічної науки їхнім авторам

1. Теорія додаткової вартості	а) М. Вебер
2. Закон трьох стадій	б) О. Конт
3. Закон соціальних фактів	в) Е. Дюркгейм
4. Теорія соціальної дії	г) К. Маркс

4. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Уряд	а) Вищий колегіальний законодавчий і представницький орган влади в державі з республіканською формою правління
2. Конфедерація	б) Основні напрями діяльності держави, в яких виражається її сутність і соціальне призначення

8. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Поліетнічна держава	а) Повновладдя нації, оволодіння нею усіма можливостями розпоряджатися власною долею
2. Національний суверенітет	б) Політично організоване суспільство, в межах якого нація здійснює суверенітет над своєю територією, що означена загальноновизнаними кордонами
3. Національна держава	в) Держава, в якій, окрім заголовної нації, проживає певне число інших народів на своїй етнічній території
4. Багатонаціональна держава	г) Держава, в якій, окрім заголовної нації, є значна кількість представників інших етнічних груп або національних меншин, територіально відірваних від основного «тіла» своїх націй

Варіант № 5

1. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Біхевіоризм	а) Орієнтація на кількісні і статистичні методи досліджень, звільнення політичної науки від цінностей
2. Історичний підхід	б) Напрямок політичної науки, що засновується на емпіричних методах дослідження, які виходять при аналізі політичних явищ із політичної поведінки індивідів або груп
3. Структурний функціоналізм	в) Вивчення політичних явищ із погляду їхнього розвитку
4. Позитивізм	г) Метод політичного дослідження, спрямований на виявлення різноманітних інститутів і несхожих функцій схожих інститутів
5. Інституціоналізм	д) Напрямок у політичній науці, що вивчає політичні організації, норми і методи їх діяльності

2. Розташувати нижчезазначені методи, що використовує соціологія, у відповідних строках таблиці:

- а) історичний; б) спостереження; в) контент-аналіз; г) типологічний;
д) анкетування; є) функціональний; ж) усне опитування

Методи теоретичної соціології	
Методами емпіричної соціології	

3. Референтна група - це така, яка:

- а) є еталоном для особистості; б) забезпечує ефективну комунікацію; в) є носієм уявних цінностей; г) інтегрує велику кількість референтів; д) чітко координує діяльність; є) виступає критерієм самооцінки.

4. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Влада політична	а) Стан, коли правочинність влади визнається суспільством і міжнародним співтовариством
2. Політичний режим	б) Здатність суспільних груп та індивідів, які їх представляють, впроваджувати в суспільне життя рішення, що виражають їхню волю
3. Політична система	в) Сукупність форм і методів здійснення політичного панування, що визначають характер відносин між владою і народом
4. Легітимність влади	г) Цілісна впорядкована сукупність політичних інститутів, політичних ролей стосунків, процесів, політико-правових норм, політичної культури, за допомогою яких здійснюється влада

5. Причинами соціальних конфліктів є:

- а) природне нерівність людей,
- б) поділ їх за професіями,
- в) гендерний поділ,
- г) недосконалість існуючих соціальних норм,
- д) несправедлива політика з боку держави,
- е) амбіції.

6. Визначити найважливіші функції, які виконує соціологія

- а) гносеологічну, інформаційну,
- б) світоглядну, освітньо-виховну,
- в) нормативну, символічну,
- г) комутативну, захисну,
- д) прогностичну, інструментальну.

7. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Сепаратизм	а) Стан політичної системи суспільства, що виражається в поглибленні і загостренні наявних конфліктів, у різкому посиленні політичної напруженості
2. Конфлікт	б) Розробка і застосування системи заходів, спрямованих на обмеження інтенсивності і масштабу конфлікту, його деескалацію
3. Регулювання конфлікту	в) Зіткнення двох або більше різноспрямованих сил із метою реалізації своїх інтересів в умовах протидії
4. Політичний конфлікт	г) Сутичка, протиборство політичних суб'єктів, обумовлене протилежністю їхніх політичних інтересів, цінностей, поглядів

5. Політична криза д) Прагнення до відокремлення, що виявляється, як правило, у національних меншостей у багатонаціональних державах і спрямоване на створення самостійних держав або національно-державних автономій

8. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Політична мова а) Чуттєво-наочні або абстрактні засоби, які уособлюють націю, політичну систему, політичні режими та інститути
2. Політичні символи б) Сукупність почуттєвих і раціональних емпіричних і теоретичних, ціннісних і нормативних, усвідомлених та підсвідомих уявлень про політичне життя
3. Політичний стереотип в) Схематичні, стандартизовані, стійкі образи, уявлення про політичні відносини, які склались на основі минулого досвіду і сприймаються людьми некритично
4. Політична свідомість г) Певним чином організовані засоби, які найбільш активно використовуються в політичних текстах

Варіант № 6

1. Визначити приналежність наукових творів відповідним авторам

1. «Курс позитивної філософії» а) М. Вебер
2. «Елементарні форми релігійної свідомості» б) П. Сорокін
3. «Капітал» в) Е. Дюркгейм
4. «Протестантська етика і дух капіталізму» г) К. Маркс
5. «Соціальна мобільність», д) О. Конт

2. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Здобутий статус а) Особистості і групи, що знаходяться за рамками характерних для даного суспільства основних структурних підрозділів або домінуючих норм і традицій
2. Соціальний статус б) Соціальний статус, що визначається через зусилля і здібності самої людини
3. Аскриптивний статус в) Несумісні соціальні позиції, що займаються індивідами
4. Статусна сумісність г) «Продиктований» статус, що визначається суспільством, незалежно від зусиль та здобутків особистості
5. Маргінали д) Положення в системі соціальної стратифікації

3. Які із перерахованих ознак не є ознаками суспільства:

- а) автономність та високий рівень саморегуляції;
- б) здатність підтримувати та відновлювати високу інтенсивність внутрішніх взаємозв'язків;

- в) відсутність інтегруючої сили;
- г) самоназва та власна історія;
- д) входження як структурний елемент, до більш складної соціальної системи;
- е) обов'язкове використання для власного розвитку ресурсів інших суспільств.

4. Визначити характеристики первинної соціальної групи

- а) домінування професійних функцій; б) підпорядкованість дисципліні загального духу; в) почуття соціальної справедливості; г) незначність особистих якостей і особливих рис індивідів; д) просторова близькість; е) відсутність взаємної допомоги, симпатій

5. Визначити основні типи мобільності в суспільстві.

- а) горизонтальна та вертикальна;
- б) першорядна та другорядна;
- в) індивідуальна та групова;
- г) добра та погана;
- д) гарна та потворна;
- е) примусова та добровільна.

6. Встановити відповідність між представленими функціями соціології праці та їх змістом.

1. Теоретико-пізнавальна функція	а) вироблення коротко- та довгострокових прогнозів щодо тенденцій функціонування соціально-трудоких відносин, соціальних процесів у сфері праці.
2. Управлінська функція	б) формування в суб'єктів виробничої діяльності соціологічного погляду на сучасну сферу праці
3. Соціально-технологічна функція	в) дослідження соціальних явищ, процесів у сфері праці, з'ясування ролі праці у житті сучасного суспільства і людини тощо
4. Прогностична функція.	г) розробка і впровадженням у життя соціальних технологій, спрямованих на регулювання процесів адаптації, розвитку професійної кар'єри працівників
5. Світоглядна функція	д) формування соціальної політики у сфері праці, створення системи соціальних гарантій, соціального захисту працюючих тощо

7. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Потестарна свідомість	а) Нетерпимість до політичних опонентів, культ влади, ідейні культи, тотальне засекречування, беззастережне підкорення владі

2. Типологія політичної культури	б) Механічне відтворення індивідом заданих владою (або певною спільнотою) ідей, орієнтацій, оцінок і форм поведінки
3. Демократична політична культура	в) Класифікація, поділ політичних культур за сукупністю типових рис та певними критеріями
4. Тоталітарна політична культура	г) Ціннісні орієнтації, зразки політичної поведінки, що відповідають демократичному режиму

8. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Міжнародні відносини	а) Мотиви міжнародної діяльності держави, які пов'язуються з основними потребами її громадян та/або проголошуються пріоритетними цінностями, захист, збереження і <i>примноження</i> яких є істотними для існування даної держави
2. Національна держава	б) Сторони, що взаємодіють у міжнародних відносинах
3. Національний інтерес	в) Комплекс дій певної держави, спрямованих на встановлення і підтримку стосунків з іншими державами та міжнародним співтовариством загалом, захист власних національних інтересів та поширення впливу на інших суб'єктів міжнародних відносин
4. Суб'єкти міжнародних відносин	г) Географічно обмежена, законно визнана (легальна), керована єдиним урядом суспільна цілісність, населення якої вважає себе нацією (переважно у політичному значенні цього терміну)
5. Зовнішня політика держави	д) Особливий тип суспільних відносин, що <i>виходять</i> за межі внутрішніх стосунків даної територіально визначеної держави; система міждержавних і недержавних взаємодій у глобальному, регіональному масштабі, або на рівні двосторонніх відносин

Варіант № 7

1. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Прикладна політологія	а) Функція політичної науки, що полягає у формуванні певної політичної культури громадян, виробленню політичних знань і навичок політичної участі
2. Порівняльна політологія	б) Наука, що розробляє різноманітні політичні технології
3. Політико-культурологічний підхід	в) Наука, що вивчає спільні риси й особливості різноманітних політичних систем
4. Системний підхід	г) Дослідження політичних процесів із погляду впливу на них норм, цінностей, настанов і орієнтації індивідів і груп

5. Політична соціалізація

д) Орієнтація на вивчення об'єкта як системи, розкриття його цілісності і створення єдиної теоретичної картини

2. Встановіть відповідність між теоріями та філософами, які їх розробляли:

1. Джон Локк. 2. Іммануїл Кант. 3. Георг Гегель.

А. Теорія розподілу влад. Б. Теорія правової держави. В. Теорія громадянського суспільства.

і виберіть правильні відповіді з перерахованих нижче:

1. 1А. 2. 1Б. 3. 2Б. 4. 2В. 5. 3В. 6. 3А.

3. Визначити до яких верств середнього класу відносяться нижчезазначені соціальні категорії (розташувати у відповідних рядках таблиці).

а) вчені; б) службовці готелів; в) вчителі; г) журналісти; д) секретарі; е) священики; ж) викладачі

Вищий шар середнього класу	
Середній шар середнього класу	
Нижчий шар середнього класу	

4. Які ознаки відносяться до тих, які можуть характеризувати соціальну групу?

а) фізичні дані;

б) освіта;

в) особливості темпераменту;

г) розумові здібності;

д) професія.

5. Встановити відповідність між зазначеними поняттями та їх визначеннями

1. Десоціалізація	а) процес соціально-психологічного ототожнення індивідом себе з іншою людиною, групою, спільнотою, який допомагає успішно опанувати різноманітні види соціальної діяльності
2. Соціалізація	б) процес відлучення від старих норм, цінностей і ролей
3. Ресоціалізація	в) процес формування внутрішньої структури людської психіки, результатом якого є сформована індивідуальність
4. Ідентифікація	г) процес «перенавчання» новим соціальним ролям, коли людина потрапляє в середовище з іншими умовами життя
5. Інтеріоризація	д) Процес засвоєння індивідом протягом всього життя соціальних і культурних норм та цінностей того суспільства, до якого він належить

6. . Визначити ознаки, що домінують у постіндустріальному суспільстві.

- а) наукомісткі та комп'ютерні технології, автоматична техніка, інформаційні інститути,
- б) традиція, релігія, ритуали, общинність, колективізм, аскетизм, шанування влади,
- в) енергія води, вітру, пара, сили тварин,
- г) солідна освіченість, цікава робота, високий професіоналізм, успішна кар'єра

7. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Ідеологія	а) Видозміна ідеології у процесі її використання певним політичним суб'єктом, який визначає мету і способи своєї політичної діяльності
2. Ідеологічна доктрина	б) Ідеологія, що обґрунтовує рівні людські права жінок з чоловіками, та рух, що базується на цій ідеології
3. Фемінізм	в) Відносно нові ідеологія та рух, що мають на меті переорієнтувати сучасну цивілізацію на збереження і покращання природного довкілля
4. Енвайронменталізм	г) Теоретично узагальнена система поглядів і переконань стосовно суспільства, в якій теоретичне та емпіричне знання переплітається з віруваннями і ціннісними орієнтаціями

8. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Національна ідея	а) Самостійне вирішення нацією своєї долі шляхом утворення власної незалежної держави, здобуття автономії або іншим шляхом
2. Націоналізм	б) Концентрований вираз уявлень нації про спосіб і головний напрям власного самоствердження, про свою специфіку (унікальність), своє місце серед інших народів і цінність для людської цивілізації
3. Національне відродження	в) Ідеологізований рух нації до політичної незалежності, до власної державності, до забезпечення умов для збереження і розвитку своєї ідентичності і культури
4. Національне самовизначення	г) Багатоступеневий процес інтенсифікації етнополітичного життя, «пробудження народів», що може зазнавати спадів і піднесень і завершується, як правило, творенням національної держави

Варіант № 8

1. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Політологія	а) Суспільна діяльність з прийняття і виконання владних рішень, суперництво і співробітництво при здобутті і здійсненні влади
2. Політична думка	б) Наука про справедливість, свободу, рівність як принципи політичного устрою, про сутність влади держави з точки зору, як повинно бути, про відповідність політичних цінностей істині та моралі
3. Політика	в) Сукупність поглядів, ідей, концепцій, що стосуються політичного життя людей і відображені в теоретичних працях, публіцистиці, історичних творах, релігійній і художній літературі
4. Політична філософія	г) Наука, що поєднує вивчення змісту, інституційно-організаційних форм політичної діяльності та способів взаємодії учасників політичного процесу

2. Розташувати нижчезазначені науково-теоретичні здобутки у розвитку соціологічної науки у відповідності до їх авторства:

- а) теорія аномії; б) теорія матеріалістичного розуміння історії; в) закон рівної свободи; г) теорія бюрократії і типи політичного панування; д) концепція раціональності; е) теорія п'яти суспільних формацій

1. Г.Спенсер	
2. Е.Дюркгейм	
3. М. Вебер	
4.	

3. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Медіакратія	а) Форма правління, при якій політична влада знаходиться в руках глави церкви, духовництва
2. Плутократія	б) Форма влади, основним суб'єктом якої виступає найбільше багатий прошарок суспільства
3. Теократія	в) Влада мудреців-старійшин
4. Геронтократія	г) Тип політичного режиму, який характеризується розподілом та розосередженням влади між її різними центрами та носіями
5. Поліархія	д) Влада, заснована на впливі засобів масової інформації

4. Встановіть відповідність між теоріями демократії та їх авторами:

1. Девід Трумен. 2. Девід Рісмен. 3. Крофорд Макферсон..

А. Партиципаторна теорія. Б. Елітарна теорія демократії. В. Плюралістична теорія демократії.

і виберіть правильні варіанти відповіді з поданих нижче:

1. 1Б. 2. 1В. 3. 2Б. 4. 2В. 5. 3В. 6. 3А.

5. Визначити характеристики вторинної соціальної групи

а) неформальний контроль; б) емоційність, самоврядність в) відсутність взаємодопомоги; г) незначність особистих якостей і особливих рис індивідів; д) почуття соціальної справедливості; є) домінування професійних функцій

6. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Еліта	а) Політично активна верства, з якої в майбутньому може бути сформований новий тип еліти, що прийде на зміну існуючій
2. Національна еліта	б) Суспільна верства, що здійснює владу, забезпечує збереження та відтворення політичних цінностей і політичної системи, займає провідні позиції у політичному житті
3. Політична еліта	в) Верства, суспільна меншість, представники якої володіють такими соціальними та інтелектуальними якостями, які дають їм можливість відігравати провідні ролі в усьому суспільстві або в окремих його сферах
4. Контреліта	г) Суспільна верства, яка за своїм соціальним статусом найближча до політичної еліти і за рахунок якої політична еліта поповнюється
5. Субеліта	д) Інтегрована сукупність еліт усіх суспільних сфер, об'єднаних прагненням втілити в життя національну ідею, утверджувати і розвивати національну державу, захищати національні інтереси

7. Конфлікти:

- а) відіграють виключно позитивну роль,
- б) грають тільки негативну роль,
- в) виконують функцію розрядки напруженості,
- г) оновлюють суспільство, очищають суспільну атмосферу

8. Визначити зміст представлених видів праці (встановити відповідність).

1. Складна праця	а) передбачає постійний пошук нових рішень, активного розвитку самостійності та ініціативності
2. Репродуктивна праця	б) виконання трудових операцій, для яких достатньо виробничого інструктажу і не потрібно спеціального навчання

3. Фізична праця	в) потребує відповідної кваліфікації, пов'язана з додатковими витратами на навчання працівника
4. Проста праця	г) безпосередня взаємодія людини із засобами праці, її включення в технологічний процес
5. Творча праця	д) повторюваність способів досягнення результатів

Варіант № 9

1. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Методи політології,	а) Філософське обґрунтування природи політики
2. Категорії політології	б) Завдання, роль, яку виконують політологічні дослідження
3. Методологічна база політології	в) Сукупність способів здобуття політологічних знань - загальнонаукових, логічних, емпіричних
4. Функції політології	г) Фундаментальні поняття, що відображають найбільш суттєві зв'язки, ознаки політичних явищ, процесів, інститутів

2. Визначити соціологів – фахівців теорії соціальної стратифікації

- а) Е. Дюркгейм; б) Т. Парсонс; в) К. Девіс; г) Р. Дарендорф; д) Р. Мертон; е) М. Вебер.

3. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Державна політика	а) Адміністративно-управлінська діяльність державних установ з метою досягнення національних цілей і задач; цілісна система органів адміністративного апарату, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях з різним ступенем централізації та децентралізації його функцій
2. Бюрократизм	б) Система погоджених відносин між найманими працівниками і працедавцями, здійснюваних за посередництвом держави, що базується на визнанні розбіжності економічних інтересів і права кожної соціальної групи відстоювати власні інтереси в умовах соціального миру через досягнення компромісів, взаєморозуміння і співробітництва
3. Бюрократія	в) Багаторівнева організація державних інституцій, а також осіб, які професійно займаються управлінням
4. Державне управління	г) Сукупність негативних явищ у діяльності апарату управління, певна система викривлених суспільних

5. Соціальне партнерство

відносин між управліннями і рештою населення
д) Свідома діяльність владних структур та органів державного управління, спрямована на рулювання суспільних відносин; спосіб суспільного врядування, що передбачає вироблення і здійснення політичних курсів і програм економічного, соціального та культурного розвитку

4. На які рівні найчастіше структурують сучасну соціологію?

- а) теоретичний;
- б) галузевий;
- в) прагматичний;
- г) емпіричний;
- д) універсальний.

5. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Політичне лідерство	а) Механізм формування еліти
2. Рекрутування еліти	б) Обмежене число примусових, ієрархічно ранжованих і функціонально диференційованих груп інтересів
3. Циркуляція еліти	в) Переміщення частини еліти в неелітні групи і приєднання до еліти найбільше здатних і талановитих членів неелітних груп
4. Корпоративізм	г) Функціонування корпорацій під жорстким контролем; держави й у жорстко державних рамках,
5. Бюрократичний корпоративізм	д) Постійний пріоритетний вплив із боку певної особи на все суспільство, політичну організацію або значну соціальну групу

6. Визначити приналежність наступних характеристик до західного типу політичної культури

а) усвідомлення самоздатності особистості для здійснення влади; б) політична індиферентність особистості; в) відсутність переконання в необхідності контролю за діяльністю урядовців; г) раціональне відношення до виконання елітами та лідерами своїх функцій управління.

7. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Нація	а) Державний народ, національна ідентичність якого, формується на підставі громадянства, належності до певної держави, схвалення її найголовніших політичних цінностей
2. Етнічна нація	б) Недомінантна національна або етнічна група, що виявляє почуття солідарності і не може захистити свої інтереси засобами мажоритарної демократії

3. Політична нація в) Сучасна політична і соціальна спільнота, що базується на культурі, яка поділяється усіма, має етнічні витоки і модерний зміст
4. Національна меншина г) Народ, джерелом національної ідентичності якого стала етнокультурна окремішність

8. Визначити відповідність представлених підходів щодо трактування суспільства їх авторам

1. Суспільство — це система відносин між людьми, в основі яких є норми та цінності. а) Г. Тард
2. Суспільство – це динамічне утворення, яке на тип живого організму, перебуває у постійному розвитку, виявляючи здатність до саморегулювання б) — М. Вебер
3. Суспільство – це продукт взаємодії індивідуальних свідомостей через передавання людьми один одному переконань, прагнень, спонукань в) Е. Дюркгейм
4. Суспільство – це взаємодія людей, яка є продуктом соціальних, тобто орієнтованих на інших людей дій г) Т. Парсонс
5. Суспільство – це надіндивідуальна духовна реальність, яка базується на колективних уявленнях д) Г. Спенсер

Варіант № 10

1. Встановити відповідність між представленими функціями праці як соціального явища та їх змістом.

1. Соціально-диференційна а) створенні матеріально-культурних благ, забезпечення суспільства предметами та послугами
2. Виробнича б) виявлення у суттєвих відмінностей соціальних рис працівників, зумовлених соціально-економічною неоднорідністю праці
3. Ціннісна в) забезпечення вільного розвитку сутнісних сил особистості, самореалізації і самоствердження людини
4. Соціально-відновлювальна г) формування у працівників мотиваційної сфери, життєвих цілей і планів на майбутнє
5. Формування особистості д) забезпечення життєдіяльності, матеріального добробуту працівників та їх сімей за рахунок заробітної плати та інших видів винагородження

2. Установіть відповідність між підходами до трактування явища влади та наданими їй визначеннями

1. Телеологічний підхід	а) Прагнення до влади - це сублімація пригніченого лібідо, що являє собою підданий трансформації потяг, переважно сексуального характеру
2. Психологічний підхід	б) Первісні імпульси для виникнення влади дає притаманне індивідам прагнення до влади та володіння "політичною енергією".
3. Системний підхід	в) Влада - це система ресурсів за допомогою яких досягаються спільні цілі, це здатність виконувати певні функції на користь соціальної системі в її цілісності
4. Структурно-функціональний підхід	г) Влада - це здатність соціального класу реалізувати свої специфічні об'єктивні інтереси.
5. Біхейвіористський підхід	д) Влада – це здатність системи забезпечити виконання її елементами взятих на себе обов'язків

3. Визначити головні причини появи та зростання середнього класу:

а) скорочення ручної праці; б) скорочення різних форм власності; в) розвиток сфери обслуговування, дозвілля; г) розвиток «масової» культури; д) високий ступінь зосередження багатств; е) поляризація суспільних інтересів

4. Які підсистеми суспільства найчастіше виділяють у вітчизняній соціології:

- а) економічну, політичну, соціальну та духовну
- б) економічну, релігійну, правову, сімейну
- в) політичну, матеріальну, сімейну, юридичну
- г) статусно-рольову, стратифікаційну, інституційну, групову

5. Історичними типами соціальної стратифікації є:

а) рабство; б) касты; в) стани; г) етноси; д) клани; е) класи; ж) нації

6. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Корпоративізм	а) Обмежене число примусових, ієрархічно ранжованих і функціонально диференційованих груп інтересів
2. Правляча еліта	б) Цілеспрямований вплив груп інтересів на органи влади з метою реалізації специфічних інтересів
3. Лобізм	в) Неоднорідна соціальна група (або сукупність груп), що займає привілейоване становище в суспільстві
4. Неокорпоративізм	г) Об'єднання індивідів на основі загальних інтересів, що прагнуть вплинути (здійснити тиск) на державні політичні інститути з метою забезпечення прийняття найбільше сприятливих для себе рішень

5. Групи інтересів д) Демократична система узгодження інтересів, що виражаються крупними фірмами, організаціями, асоціаціями

7. Встановити відповідність між зазначеними поняттями та їх визначеннями

1. Соціальна роль	а) Соціальне становище людини в суспільстві
2. Суб'єктивно сприймаюча роль	б) Суб'єктивна уява про те, як людина повинна вести себе у взаємодії з особами інших соціальних статусів.
3. Уявляюча роль	в) Динамічний аспект соціального статусу
4. Соціальний статус	г) Реально втілена в конкретних вчинках поведінка певної особистості, що володіє певним статусом
5. Граюча роль	д) Система певних очікувань соціальних груп стосовно рольової поведінки особистості, з відповідним соціальним статусом

8. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями

1. Політична соціалізація	а) Опитування населення про приналежність території, на якій воно проживає, тій чи іншій державі
2. Політична участь	б) Безпосереднє звернення до виборців для остаточного вирішення певного питання
3. Референдум	в) Процес засвоєння притаманних даному суспільству політичних цінностей, настанов, переконань, що відбувається на протязі становлення та еволюції індивіда як члена політичної спільноти
4. Плебісцит	г) Дії пересічних громадян, які намагаються впливати на прийняття владою політичних рішень або на вибір політичних лідерів
5. Механізм політичного лідерства	д) Система правил, що регулюють найважливіші процеси висунення перших осіб у структури влади і здійснення ними владних повноважень